Descrierea analitică a unui capitol dintr-o lucrare :

Cotă GOIA, V.
Alimentarea cu apă a fermelor zootehnice.
În lucrarea : Dragomirescu, Iordan, Florescu, Ioan I. și Goia, V. : Mașini și instalații zootehnice. Cap. V. București, Editura didactică și pedagogică, 1975, p. 158—176.

o

/ GOIA, V., este autor al cap. V. din lucrarea citată /.

CAPITOLUL II

ELEMENTELE DESCRIERII

1. **Vedeta** este cea mai importantă parte a descrierii, fiindcă, într-un catalog alfabetic, ea este elementul de care se ține seamă în primul rînd la ordonarea descrierilor, iar în alte cataloage orînduite după alte criterii, vedeta descrierii este al doilea element de orînduire, imediat după criteriul de bază al respectivului catalog. De exemplu, în catalogul sistematic sau pe subiecte, ordonarea se face : în catalogul sistematic, întîi, după indicii zecimali și apoi, în cadrul fiecărei diviziuni, după ordinea alfabetică a vedetelor.

În catalogul pe subiecte, orînduirea descrierilor se face după „vedeta de subiect", iar în cadrul aceleiași vedete de subiect, ordonarea se face în funcție de ordinea alfabetică a vedetelor descrierilor.

Conferința internațională asupra principiilor de catalogare ținută la Paris în 1961 a elaborat documentul numit „Expunere de Principii adoptat la Conferința internațională asupra principiilor de catalogare", Paris, oct. 1961, (în textul original englez : „Statement of principles adopted at the International Conference of Cataloguing Principles, Paris, October, 1961", iar în limbaj curent este denumit „Paris Principles" = Principiile de la Paris).

În 1971, a apărut ediția definitivă și adnotată a acestui document.

Expunerea de Principii, după ce, în primele 6 secțiuni, stabilește rolul și funcțiile catalogului alfabetic de autori și titluri, tipurile de descrieri (principale, auxiliare, trimiteri) în secț. 7—12, se ocupă de *alegerea și forma vedetelor și a cuvintelor de ordine,* (înțelegînd prin acestea din urmă elementele principale care determină ordinea alfabetică a vedetelor), introduce noțiunea de autor-colectivitate-colectivitățile ca autor (în lb. rom., s-a adoptat expresia de „autor-colectiv") și insistă asupra unui principiu de bază referitor la vedetă : „vedeta uniformă".

În cele ce urmează, expunem chestiunile referitoare la „vedetă", bazîndu-ne pe indicațiile „Expunerii de Principii", pe practica bibliotecilor mari și a fișelor tipărite din țara noastră.

1.1. *Definiția vedetei*

În terminologia catalogării, *vedeta* este un cuvînt, un grup de cuvinte, un simbol sau un grup de simboluri scoase în evidență de descrierea din catalog pentru a servi la orînduirea acestor descrieri după un sistem prestabilit.

În cazul catalogului alfabetic, acest sistem este *ordinea alfabetică* a numelui autorilor *(vedetă de nume de autor-persoană fizică, de autor-colectiv)* și a titlurilor *(vedete de titlu)* pentru lucrările fără autori și în alte cazuri speciale (pe care le vom analiza în cap. III al acestei lucrări, intitulat „Particularitățile descriptive legate de caracteristicile bibliografice sau de tipurile și categoriile de documente"), Vedeta de titlu este *titlul* întreg, iar primul cuvînt al titlului, cu excepția articolului, este cuvîntul de ordine.

1.11. *Vedeta uniformă*

Conferința Internațională de Catalogare de la Paris din 1961, în *Expunerea de principii,* la punctele 7 ; 8 ; 9.4 și 11.3 a stabilit principiul *vedetei uniforme,* adică o formă unitară de nume, totdeauna aceeași (indiferent de modul cum este notat pe document) pentru același autor, iar pentru lucrările fără autor, un titlu unitar pentru aceeași lucrare apărută sub diferite titluri.

Punctul 7 enunță principiul general al vedetei uniforme astfel :

„7. *Alegerea vedetei uniforme*"

„*Vedeta uniformă* trebuie să fie în mod normal numele (sau forma numelui) sau titlul care figurează cel mai adesea în edițiile operelor catalogate sau în referințele făcute la aceste opere de către autorități recunoscute.

7.1. Cînd au apărut ediții în mai multe limbi, trebuie să se dea preferință, în general, vedetei bazată pe edițiile în limba originală, dar dacă această limbă nu este întrebuințată curent în catalog, vedeta poate fi luată din edițiile și referințele în una din limbile curent utilizate în catalog".

Punctul *8* enunță principiul vedetei uniforme pentru *autor-persoană fizică,* punctul *9.4 pentru autor-colectiv,* iar punctul *11.3 pentru vedeta de titlu.*

1.12. *Tipuri de vedete ale descrierilor catalografice*

Vedetele descrierilor pot fi deosebite *din două puncte de vedere :*

a) Din *punct de vedere al caracteristicilor bibliografice ale documentelor* care trebuie descrise distingem :

— Vedete de autor
  - persoană fizică (exprimate prin nume de persoane fizice)
  - colectiv (exprimate prin denumiri de colectivități, persoane juridice sau morale)

— Vedete de titlu (exprimate prin titlul documentului descris).

b) Din *punct de vedere al tipului de descriere al cărei prim element ele îl constituie,* oricare din vedetele de mai sus sînt :

I. Vedete ale unei *descrieri principale sau analitice* (deci, *vedete principale)*

II. Vedete ale unor :

— descrieri complementare
— trimiteri
— informative

} deci, *vedete secundare* sau *auxiliare*

1.121. *Vedete de autori-persoane fizice*

Numele de autori — persoane fizice apar în catalogul alfabetic ca *vedete principale* și ca *vedete complementare.* Le putem întîlni și în indexul de autori al unei publicații (listă care cuprinde autorii — nume de persoane și nume de colectivități — citați într-o publicație, cu indicarea paginii la care sînt menționați în publicație).

Iată textul punctului 8, al „Expunerii de principii" cu privire la autorul — persoană fizică :

„8. *Un singur autor-persoană fizică*

„8.1. Descrierea principală pentru fiecare ediție a unei lucrări identificată ca fiind opera unui singur autor-persoană fizică trebuie să fie făcută la numele autorului. O descriere complementară sau o trimitere este făcută la titlul fiecărei ediții în care numele autorului nu figurează pe pagina de titlu.

„8.2. *Vedeta uniformă* este numele sub care autorul este identificat în modul cel mai frecvent în edițiile operelor sale (cu rezerva specificată la pct. 7.1), în forma curentă cea mai completă sub care el apare, cu excepția următoarelor cazuri :

8.21. Un alt nume sau o altă formă de nume trebuie să fie luată ca vedetă uniformă, dacă a fost consacrată de uzul general sau în referințe asupra autorului din opere bibliografice, istorice și literare ori în baza altor activități publice decît aceea de autor.

8.22. O caracteristică suplimentară de identificare trebuie să fie adăugată, dacă e necesar, pentru a deosebi pe autor de alți autori, cu același nume".

Observăm, deci, că s-a stabilit ca, pentru autorul-persoană fizică, vedetă uniformă să fie considerat numele / 1. *numele real,* 2 *pseudonimul* 3. *porecla,* 4. *titlul nobiliar* sau 5. *numele personal* sub care autorul este identificat în modul cel mai frecvent în edițiile originale ale lucrărilor sale în forma cea mai completă sub care apare acest nume.

Principiul pare simplu, dar traducerea lui în practică este deosebit de dificilă, căci modalitatea de unificare este destul de greu de stabilit de către catalogatori. Sînt bine cunoscute variantele prin care au

trecut, din antichitate și pînă în epoca modernă, formele numelor și cîte diferențieri prezintă ele și azi, în conformitate cu uzanțele din diferitele țări, cu diversele schimbări intervenite în ortografie, în tradiția literară ; chiar autorii înșiși nu se semnează cu același nume în diferitele lor opere. De asemenea, traducerea operelor în diferite limbi face să apară și numele autorilor diferit redate, în conformitate cu ortografia limbii în care este făcută traducerea. Pentru traducerile autorilor străini — mai ales mai vechi — în limba română este adesea destul de greu de știut care este forma corectă pentru vedeta uniformă și, uneori, chiar și pentru autorii români, este greu de stabilit care este numele și care este prenumele.

Ca urmare a unei hotărîri a Conferinței internaționale asupra principiilor de catalogare, Paris, 1961, a apărut în 1967 lucrarea : „Names of persons ; national usages for entry in catalogues. Definitive edition, by H. A. Chaplin and Dorothy Anderson". La „Întîlnirea Internațională a experților în catalogare", Copenhaga, 1969, s-a planificat să se publice, ca două suplimente la lucrarea de mai sus, liste de nume ale autorilor din Africa și Asia.

Neavînd la îndemînă niciuna din aceste lucrări, în cele ce urmează indicăm principii și reguli deduse din practica de catalogare și din codurile străine pe care le-am citat în secțiunea A.

În general, vedeta de autor-persoană fizică este alcătuită din : a) *nume* (care este „cuvîntul de ordine") ; acesta poate fi simplu ori compus din două sau mai multe părți separate ori legate între ele printr-o linioară sau o particulă gramaticală ; b) *prenume*, care poate fi alcătuit din unul sau mai multe cuvinte separate sau legate prin linioară ; c) *elemente de individualizare*, în cazul autorilor identificați prin nume personal (prenume) sau al autorilor perfect omonimi.

Exemple :

Autori de diverse naționalități identificați prin nume personal (prenume) :

Mardarie Cozianul /român/
Grigore din Măhaci, preot /român/
Leonardo da Vinci /italian/
Chrestien de Troyes /francez/
Filip IV, le Bel, roi de France
Walter von der Vogelweide /german/

Autori omonimi :

Marinescu, Gheorghe, neurolog
Marinescu, Gheorghe, agronom
Marinescu, Gheorghe, matematician

Numele se notează în vedetă la cazul nominativ și se desparte prin virgulă, de prenume. Dacă prenumele este reprezentat prin inițială, se

completează, atunci cînd este posibil. Inițiala patronimicului nu se completează decît pentru autorii ruși și sovietici. Exemple :

Pe carte :	*În vedetă :*
D. M. Pippidi /român/	PIPPIDI, Dionisie M.
L. N. Tolstoj /rus/	TOLSTOJ, Lev Nikolaevič

Forma numelui autorului în limba originală se stabilește în urma documentării catalogatorului asupra autorului : naționalitatea sau cetățenia, limba în care a scris (ceea ce, pentru publicațiile editate în vremurile noastre, se poate afla cel mai adesea din prefața și postfața, supracoperta sau coperta dorsală a publicației de catalogat). O dată aceste elemente aflate, autorul trebuie identificat (într-o enciclopedie a țării sale sau într-un lexicon de specialitate) pentru a afla forma originală a numelui său pentru vedeta uniformă. Deci, un autor francez va trebui căutat într-o enciclopedie franceză, un autor rus într-o enciclopedie rusă, un autor englez într-o enciclopedie engleză etc. și nu altfel, pentru că formele specificate pot diferi unele de altele. De exemplu, dramaturgul spaniol Lope Felix de Vega Carpio (1562—1635), în enciclopediile românești, franceze și italiene, este trecut la LOPE DE VEGA, Felix Carpio, în vreme ce în enciclopediile spaniole, este trecut VEGA CARPIO, Felix Lope de.

Catalogarul nu are, însă, întotdeauna la îndemînă instrumentele necesare documentării sale, mai ales în bibliotecile mici. În acest caz, studiul uzanțelor onomastice caracteristice diferitelor limbi și naționalități, ca și indicațiile conținute în fișa unică tipărită și în bibliografia națională, îl vor ajuta să găsească forma exactă de nume pentru stabilirea vedetei uniforme.

Trebuie reținute cîteva observații asupra numelor de autori pe grupe lingvistice și naționale.

În acest sens, se pot stabili cîteva categorii de nume, astfel :

A. Nume de autori din țările de *limbi romanice*
B. Nume de autori *anglo-saxoni*
C. Nume de autori din țările de *limbi germanice*
D. Nume de autori *slavi*
E. Nume de autori *maghiari și orientali*
F. Nume de autori *antici și medievali*
G. Categorii speciale de nume, legate de stare civilă, rang nobiliar, titlu științific etc.

A. **Autori din țările de limbi romanice :** română, franceză, italiană, spaniolă (vorbită în Spania și în America Latină), portugheză (vorbită în Portugalia, America Latină, țările africane de limbă portugheză), retoromană.

Dificultatea alegerii formei pentru vedeta uniformă la această categorie de nume apare în cazul autorilor cu :

1. Nume compuse
2. Nume cu prefixe
3. Nume cu prefixe stabile sau atributive

1. *Numele compuse romanice* își au originea, în general, în combinarea numelui de familie patern cu cel matern (de exemplu, la spanioli — primul nume este al tatălui, cel de-al doilea al mamei ; la portughezi — primul nume este al mamei, al doilea al tatălui) sau în combinarea numelui cu locul propriu de naștere sau de origine al familiei sau feudei.

Se pot prezenta sub următoarele forme :

a) *Nume romanice compuse unite prin linioară*

Pe carte :	*În vedetă :*
Ion Păun-Pincio (român)	PĂUN-PINCIO, Ion
Paul Vaillant-Couturier (francez)	VAILLANT-COUTURIER, Paul
Luigi Alpago-Novello (italian)	ALPAGO-NOVELLO, Luigi

Excepții : unii autori francezi își trec (pe opere) prenumele legat prin linioară de numele de familie. În vedetă, însă, se va trece întîi numele și apoi prenumele, deci nu se va ține seama de linioară. De exemplu :

Pe carte :	*În vedetă :*
Roger-Ferdinand	FERDINAND, Roger
Raoul-Rochette	ROCHETTE, Raoul

Uneori, trăsura de unire leagă numele de familie a doi autori care au colaborat la o lucrare ; de exemplu :

Pe carte :	*În vedetă :*
Erckmann-Chatrian	ERCKMANN, Émile și CHATRIAN, Alexandre

b) *Nume romanice compuse, unite prin prepoziție, conjuncție sau articole :*

Pe carte :	*În vedetă :*
Ion Ionescu de la Brad (român)	IONESCU DE LA BRAD, Ion
Pierre Imbart de la Tour (francez)	IMBART DE LA TOUR, Pierre
Giuseppe Tommasi di Lampedusa (italian)	TOMMASI DI LAMPEDUSA, Giuseppe
Francisco Cervantes de Salazar (spaniol)	CERVANTES DE SALAZAR, Francisco
Don Francisco de Quevedo y Villegas (spaniol)	QUEVEDO y VILLEGAS, Francisco de
José Maria Eça de Quieroz (portughez)	EÇA DE QUIEROZ, José Maria

Excepție : Se ia ultima parte a numelui atunci cînd aceasta este mai cunoscută. De exemplu : scriitorul francez François de Salignac

de la Mothe Fénelon este scos în vedetă : FÉNELON, François de Salignac de la Mothe, pentru că istoria literară l-a consacrat sub această formă a numelui.

c) *Numele romanice compuse din părți separate sau numele duble de :*

— autori români, francezi, italieni și de limbă spaniolă — acestea sînt scoase în vedetă începînd cu prima parte. De exemplu :

Pe carte :	*În vedetă :*
Ion Budai Deleanu (român)	BUDAI DELEANU, Ion
Umberto Zanotti Bianco (italian)	ZANOTTI BIANCO, Umberto
Giovanni Battista Ceschi Santa Croce (italian)	CESCHI SANTA CROCE, Giovanni Battista
Vicente Blasco Ibañez (spaniol)	BLASCO IBAÑEZ, Vicente

— autori de limbă *portugheză* — acestea sînt scoase în vedetă începînd cu *ultima parte.* De exemplu :

Pe carte :	*În vedetă :*
José Gomez Ferreira (portughez)	FERREIRA, José Gomez
Pedro Alvarez Cabral (portughez)	CABRAL, Pedro Alvarez
Rui Ribeiro Conto (brazilian)	CONTO, Rui Ribeiro
Luis Aranha Pereira (brazilian)	PEREIRA, Luis Aranha

2. *Nume romanice cu prefixe*

Prefixele constau din prepoziții și articole, care se notează în vedetă conform uzanței naționale din țara al cărei cetățean este autorul.

De regulă, prepozițiile care reprezintă o particulă nobiliară sau care indică originea sau locul de naștere se notează în vedetă, după prenume, în toate țările.

Sînt două situații :

a) Fac *parte din nume particulele formate din articol și o prepoziție,* separate sau contractate :

— Pentru numele românești — orice prefix face parte din nume, cu excepția prepoziției *de :* De exemplu :

Pe carte :	*În vedetă :*
Vasile a Mariei	A MARIEI, Vasile

Forma modernă a acestui tip de nume consacră chiar contractarea : ATODIRESEI, Ion

Pe carte :	*În vedetă :*
Emil de Pușcariu	PUȘCARIU, Emil de

— Pentru numele franceze — fac parte din nume articolele simple și prepozițiile articulate indivizibile, scrise cu majuscule : *L', La, Le, Les, Des, Du.* Exemple :

Pe carte :	*În vedetă :*
Marcel L'Herbier	L'HERBIER, Marcel
Gustave Le Bon	LE BON, Gustave
Jean de La Fontaine	LA FONTAINE, Jean de
Charles Des Granges	DES GRANGES, Charles
Jean Du Moulin	DU MOULIN, Jean

— Pentru numele italiene — în general, fac parte din nume articolele și prepozițiile simple scrise cu majuscule *La, Lo, Li* în toate cazurile, iar *Da, Dal, De, Degli, Dei, Della* etc. numai pentru numele lansate începînd cu secolul al 19-lea. De exemplu :

Pe carte :	*În vedetă :*
Giovanni La Cecilia	LA CECILIA, Giovanni
Niccolò Lo Savio	LO SAVIO, Niccolò
Gioacchino Li Greci	LI GRECI, Gioacchino
Giovanni A Prato	A PRATO, Giovanni
Nicola D'Arienzo	D'ARIENZO, Nicola
Lorenzo Da Ponte	DA PONTE, Lorenzo
Edmondo De Amicis	DE AMICIS, Edmondo
Isidoro Del Lungo	DEL LUNGO, Isidoro
Eufrosino Della Volpaia	DELLA VOLPAIA, Eufrosino
Antonio degli Alberti	DEGLI ALBERTI, Antonio
Giovanni Andrea Dell'Anguillara	DELL'ANGUILLARA, Giovanni Andrea
Angela Di Constanzo	DI COSTANZO, Angelo

În numele anterioare secolului al 19-lea, nu se ține seamă de prepoziții. De exemplu :

Pe carte :	*În vedetă :*
Lorenzo de Medici	MEDICI, Lorenzo de, il Magnifico
Ruggero degli Ubaldini	UBALDINI, Ruggero degli

— În numele spaniole, se ține seamă numai de articolul simplu : *La, Las.*

Pe carte :	*În vedetă :*
Manuel Antonio Las Heras	LAS HERAS, Manuel Antonio

— În general, în numele *spaniole și portugheze,* sînt reținute numai particulele legate de nume :

Pe carte :	*În vedetă :*
Enrique Demaria	DEMARIA, Enrique
Roberto Lafuente	LAFUENTE, Roberto

b) *Nu fac parte din nume :*

I. În numele române — *de*

Pe carte :	*În vedetă :*
Emil de Pușcariu	PUȘCARIU, Emil de

II. În numele franceze : *de, d'*

Pe carte :	*În vedetă :*
Alfred de Musset	MUSSET, Alfred de
François d'Aubignac	AUBIGNAC, François d'

Excepție : În numele de origine franceză, dar purtate de autori anglo-saxoni, scandinavi și canadieni, *de, d'* fac parte din nume :

Pe carte :	*În vedetă :*
Knighthley D'Anvers (nord-american)	D'ANVERS, Knighthley
Thomas de Quincey (englez)	DE QUINCEY, Thomas
Mazo De la Roche (canadian)	DE LA ROCHE, Mazo
Peter de Polnay (scandinav)	DE POLNAY, Peter

III. În numele portugheze : *da, das, de, do, dos, as, os*

Pe carte :	*În vedetă :*
Martinho Augusto da Fonseca	FONSECA, Martinho Augusto da
Joao Adolpho das Santus	SANTUS, Joao Adolpho das

Excepție : În numele de origine portugheză dar purtate de autori nord-americani, particulele de mai sus fac parte din nume :

Pe carte :	*În vedetă :*
John R. Dos Passos (nord-american)	DOS PASSOS, John R.

— În numele braziliene, particula *di* face parte din nume :

Pe carte :	*În vedetă :*
Alberti Cardinal Di Yorio	DI YORIO, Alberti Cardinal

3. *Nume romanice cu* **prefixe stabile sau atributive.** Prefixele sau calificativele : *S., St., Ste., Sta., Sân., Sant, Santo, Santo, Saint, Sainte* fac parte integrală din nume și se trec în vedetă. De exemplu :

Pe carte :	*În vedetă :*
Evaristo San Cristobal	SAN CRISTOBAL, Evaristo
Robert de Saint-Jean	SAINT-JEAN, Robert de
Charles-Augustin Sainte-Beuve	SAINTE-BEUVE, Charles Augustin
Luigi Santa Maria	SANTA MARIA, Luigi
Paul Sân-Petru	SÂN-PETRU, Paul

B. Nume de autori anglo-saxoni

În cadrul grupei de nume anglo-saxone (engleze, scoțiene, irlandeze, nord-americane), sînt caracteristice următoarele categorii :

1. *Nume cu prefixe*

a) *Prefixele calificative : A', Ab, Ap* (de origine gaelică, cu sensul de „fiu"), *M', Mc, Mac,* (caracteristic scoțiene) ; *O'* (specific irlandez — cu semnificația : nepot, descendent) ; *Fitz* (de origine normandă — „fiu") ; Saint (cel mai frecvent sub forma St) fac parte integrantă din nume și, deci, constituie cuvînt de ordine. De exemplu :

Pe carte :	*În vedetă :*
Gilbert Abbot A'Beckett	A'BECKETT, Gilbert Abbot
Henry Edward Ap Rhys Price	AP RHYS PRICE, Henry Edward
Abraham Coates Fitz Gibbon	FITZ GIBBON, Abraham Coates
John M'Taggart Ellis M' Taggart	M'TAGGART, John M'Taggart Ellis
William Mac Donald	MAC DONALD, William
Charles McEvoy	McEVOY, Charles
Sean O'Casey	O'CASEY, Sean
Eugene O'Neill	O'NEILL, Eugene
Sir Thomas de St Sterfe	ST SERFE, Sir Thomas de

b) Prefixele formate din particule, prepoziții, articole de origine străină : *de, d', de la, des, du, les, le, la, l'van, van de von* fac totdeauna parte integrantă din numele anglo-americane chiar dacă, în limba de origine, unele din particulele de mai sus nu sînt luate în considerație în vedetă. În afară exemplelor date pentru nume de origine romanică, iată alte cîteva :

Pe carte :	*În vedetă :*
Augustus de Morgan	DE MORGAN, Augustus
Walter de la Mare	DE LA MARE, Walter

Daphné Du Maurier	DU MAURIER, Daphné
Alex La Guma (scriitor din Africa de Sud)	LA GUMA, Alex
Joseph Sheridan Le Fanu	LE FANU, Joseph Sheridan
Roger L'Estrange	L'ESTRANGE, Sir Roger
Carl Van Doren	VAN DOREN, Carl
Jean Van der Poll	VAN DER POLL, Jean
Wernher Von Braun	VON BRAUN, Wernher

c) particula *of* nu face parte din nume :

Pe carte :	*În vedetă :*
John of Heveden	HEVEDEN, John of

2. *Nume compuse*

a) Numele legate prin *trăsură de unire* se trec în vedetă începînd cu prima parte a numelui :

Pe carte :	*În vedetă :*
Cecil Day-Lewis	DAY LEWIS, Cecil
C. K. Scott-Moncrieff	SCOTT-MONCRIEFF, C. K.

b) Numele alcătuite din două sau mai multe părți se trec în vedetă începînd cu ultima parte a numelui :

Pe carte :	*În vedetă :*
John Stuart Mill	MILL, John Stuart
John Mason Neale	NEALE, John Mason
Henry Brooks Adams	ADAMS, Henry Brooks
Ford Madox Ford	FORD, Ford Madox

Excepție : Se trece în vedetă prima parte a numelui dacă autorul este mai cunoscut astfel sau el însuși preferă această formă. De exemplu:

Pe carte :	*În vedetă :*
David Earl Lloyd George	LLOYD GEORGE, David Earl

C. Nume de autori din țările de limbi germanice

1. La numele de origine germanică și flamandă, în a căror componență intră prefixe (prepoziții sau articole simple sau contractate) : *von, von der, van's, van't, von und zu, zum, zur af, av, am, auf'm, aus'm, im, van, van der, vander, ten, ter, ther, de op, voor,* nu se ține seama de prefix. Deci, în vedetă se scoate acea parte a numelui care

urmează după prefix; excepție face prefixul „ver" care se trece în vedetă ca primă parte a numelui. Exemple:

Pe carte:	*În vedetă:*
Pieter van der Aa	AA, Pieter van der
Leo op de Beeck	BEECK, Leo op de
Carl de Geer	GEER, Carl de
Jan ten Brink	BRINK, Jan ten
Menno ter Braak	BRAAK, Menno ter
Albert van Driessche	DRIESSCHE, Albert van
Jacobus Henricus van't Hoff	HOFF, Jacobus Henricus van't
Daisy ver Boven	VER BOVEN, Daisy

Excepții: Prefixele existente în nume de origine germanică sau flamandă dar aparținînd unor autori nord-americani, fac parte integrantă din nume, așa cum am arătat la punctul B 1 b.

2. *Pentru numele de autori belgieni* de origine flamandă sau germanică, se ține seamă de prefixe. Exemple:

Pe carte:	*În vedetă:*
Charles De Coster	DE COSTER, Charles
Karel Van De Woestijne	VAN DE WOESTIJNE, Karel
Ferdinand Van Der Haeghen	VAN DER HAEGHEN, Ferdinand

— Numele belgiene de altă origine urmează regula limbii de origine a numelui:

Pe carte:	*În vedetă:*
Thomas Du Jardin (belgian)	DU JARDIN, Thomas (ca în lb. franceză)

Observație: Numele de *autori francezi,* în a căror componență intră prefixele *van* sau *van der,* se scot în vedetă ținînd seama de aceste prefixe:

Pe carte:	*În vedetă:*
Paul Van Tieghem	VAN TIEGHEM, Paul
Maxence Van Der Meersch	VAN DER MEERSCH, Maxence

2. *Numele olandeze,* în a căror componență intră prefixe, se scot în vedetă întotdeuna ținînd seamă de acea parte a numelui care urmează după prefix, chiar dacă este vorba de nume de altă origine decît de origine germanică sau flamandă:

Pe carte:	*În vedetă:*
Hendrik Wilhelm van Loon	LOON, Hendrik Wilhelm van
Vincent van Gogh	GOCH, Vincent van
Isaäc le Long	LONG, Isaäc le
Jacob Beart de la Faille	FAILLE, Jacob Beart de la

Observație: Abrevierile *'s, 't,* fără a fi precedate de o prepoziție, își păstrează locul în fața numelor olandeze, dar nu se ține seamă de ele în clasamentul alfabetic: 's GRAVIENNEERT, 's JACOB.

Dacă înaintea acestor abrevieri *('s, 't)* există o prepoziție, abrevierile apar în vedetă în ultima parte: GRANVENNEERT Jan van's; HAAFF, Jan Michael van't.

3. *Numele germane* care prezintă dificultăți pentru catalogatori sînt numele compuse legate prin trăsură de unire, cele cu prefixe și cele compuse cu conjuncție.

a) *Numele germane cu trăsură de unire* se scot în evidență începînd cu numele plasat în fața trăsurii de unire:

Pe carte:	*În vedetă:*
Wilhelm Mayer-Lubke	MAYER-LUBKE, Wilhelm

b) *Pentru numele germane cu prefixe* se pot stabili următoarele trei reguli:

1. Dacă prefixul constă dintr-un articol hotărît cu prepoziție: *Am, In, Zu* sau din forma contrasă a articolului hotărît cu prepoziție: *Am, Zum, Zur, Aus'm, Auf'm Von., Vom und Zum,* numele se scoate în vedetă începînd cu acest prefix:

Pe carte:	*În vedetă:*
Emmanuel Christian Am Ende	AM ENDE, Emmanuel Christian
Ernst Aus'm Weerth	AUS'M WEERTH, Ernst
Paul Vom Hage	VOM HAGE, Paul
Everard Im Thurn	IM THURN, Everard
Friedrich Zum Berge	ZUM BERGE, Friedrich
Karl Zur Megede	ZUR MEGEDE, Karl
Karl Vom und Zum Stein	VOM UND ZUM STEIN, Karl

2. Dacă prefixul constă dintr-o prepoziție sau o prepoziție urmată de un articol, nu se ține seamă de prefix în stabilirea cuvîntului de ardine al vedetei. Exemple:

Pe carte:	*În vedetă:*
Friedrich von Schiller	SCHILLER, Friedrich von
Karl Wilhelm von Humboldt	HUMBOLDT, Karl Wilhelm von
Joachim Heinrich von der Hagen	HAGEN, Joachim Heinrich von der

3. Cele două reguli de mai sus sînt valabile în cazul numelor de origine germanică și flamandă. În cazul numelor germane de altă ori-

gine, este urmată regula prefixului din limba de origine a numelui. Exemple :

Pe carte :	*În vedetă :*
Hans Otto De Boor	DE BOOR, Hans Otto
Emil Du Bois-Reymond	DU BOIS-REYMOND, Emil
Paul Ten Bruggencate	TEN BRUGGENCATE, Paul

c) Numele germane compuse, legate printr-o conjuncție, se trec în vedetă începînd cu partea numelui așezată imediat înaintea conjuncției. De exemplu :

Pe carte :	*În vedetă :*
Ernst von Heydebrand un der Lasa	HEYDEBRAND UND DER LASA, Ernst von

4. *Numele scandinave* (daneze, norvegiene și suedeze) care pun probleme pentru catalogatori sînt cele în a căror componență intră prefixe. Se disting următoarele situații :

a) Prefixele *af, av, von* (de origine scandinavă și germanică) nu fac parte din nume :

Pe carte :	*În vedetă :*
Carl von Linné	LINNÉ, Carl von
Gunnar Johannes af Hallstöm	HALLSTOM, Gunnar Johannes af

b) Prefixele de origine franceză și italiană sub formă de prepoziții simple sau articulate, (așa cum am arătat mai sus), ca și *de* flamand fac parte din nume :

Pe carte :	*În vedetă :*
Gerhard Jacob De Geer	DE GEER, Gerhard Jacob
Jens Larsen La Cour	LA COUR, Jens Larsen

c) Dacă prepozițiile scandinave *af* și *von*, într-o *traducere* franceză a unui nume suedez, au fost redate prin franțuzescul *de*, acest *de* nu face parte din nume, iar numele trebuie redate în forma suedeză :

Pe carte :	*În vedetă :*
Axel de Fersen	FERSEN, Axel von

D. Nume de autori slavi

Numele autorilor slavi (ruși, ucrainieni, bieloruși, bulgari, sîrbi, poloni, cehi, slovaci, croați, sloveni) prezintă dificultatea că lucrările originale ale unora dintre ei (ruși, ucrainieni, bieloruși, bulgari, sîrbi)

sînt redate cu scriere cirilică și că, în diverse traduceri, numele lor este ortografiat diferit, după limba în care au fost traduși. Exemple :

Pe carte :

А. С. ПУЩКИН (în lb. rusă)
PUSKIN, A. A. (în lb. rom.)
PUSCHKIN, Alexander S. (în lb. germ.)
POUCHKINE, Alexandre S. (în lb. fr.)
PUSHKIN, A (în lb. engl.)
PUSKIN, Alekszendr (în lb. maghiară).

Pentru vedeta uniformă, se ia forma originală a numelui, dar se transliterează din scrierea cirilică în scrierea latină, conform sistemului I.S.O. recomandat în standardul de stat Uo3, Nr. 5309—70.

Astfel, vedeta uniformă pentru exemplul de mai sus este PUŠKIN, Aleksandr Sergeevič.

Pentru autorii ruși, se cere să se completeze, în vedetă, nu numai inițiala prenumelui, ci și inițiala patronimicului, spre a se diferenția cazurile frecvente de omonimi :

Pe carte :	*În vedetă :*
P. A. Tolstoj (1761—1844)	TOLSTOJ, Pëtr Alexandrovič
P. A. Tolstoj (1645—1729)	TOLSTOJ, Pëtr Andreevič

Numele de autori ruși în a căror alcătuire intră prefixe de origine străină ca : *le, de la, van der, ter* sînt scoase în vedetă, începînd cu prefixul. De exemplu : TER-ASTVACATURJAN, Iosif Andreevič.

Numele rusești compuse, legate prin trăsură de unire, se trec în vedetă începînd cu partea care precede trăsura de unire :

Pe carte :	*În vedetă :*
N. A. Rimskij-Korsakov	RIMSKIJ-KORSAKOV, Nicolaj Andreevič

Excepții : 1. Cînd autorul este mai cunoscut cu a doua parte a numelui, aceasta devine cuvînt de ordine. Exemplu :

Pe carte :	*În vedetă :*
M. I. Goleniščev-Kutuzov	KUTUZOV, Mihail Illarinovič

2. Cînd prima parte este prepoziția *fon* (derivată din von), vedeta se stabilește la numele posterior prepoziției :

Pe carte :	*În vedetă :*
Aleksej Aleksandrovič fon-Lampe	LAMPE, Aleksej Aleksandrovič fon

Numele cehe și slovace formate dintr-un nume de loc la genitiv cu prefixul *z* se scot în vedetă începînd cu prefixul, dar aceasta nu se ia în considerare în ansamblul alfabetic în catalog. De exemplu : *z* Zerotina, Karel se intercalează în catalog la locul cuvenit numelui Zerotina.

E. Nume de autori maghiari și orientali

1. *Nume de autori maghiari*

Numele autorilor *maghiari* apar pe cărțile editate în Ungaria, ca și în traducerile românești editate în țara noastră, începînd cu numele de familie, urmat de prenume. De aceea, pentru stabilirea cuvîntului de ordine, se ia în considerare primul nume — numele de familie.

De exemplu :

Pe carte :	*În vedetă :*
Petöfi Sandor	PETÖFI, Sandor
Jókai Mór	JÓKAI, Mór

Pe edițiile apărute în alte limbi, numele autorilor maghiari sînt redate de obicei, în mod normal : prenumele urmat de nume. În aceste cazuri, pentru stabilirea vedetei uniforme, se face inversiunea obișnuită (nume, prenume). De exemplu, pe o carte engleză sau germană, vom găsi specificată forma : Alexander Petöfi, iar pentru stabilirea vedetei uniforme, se va proceda la inversare.

Numele unor autori maghiari de origine străină conțin uneori prepozițiile *di* sau *d'*. Nu se ține seamă de ele nici la scoaterea în vedetă, nici la aranjarea alfabetică. Exemple :

Pe carte :	*În vedetă :*
Di Gleria János	GLERIA, János di
D'Isoz Kálman	ISOZ, Kálman d'

2. *Nume orientale*

a) *Numele autorilor de limbă arabă, anterioare anului 1800* alcătuite din mai multe părți, se scot în vedetă începînd cu acea parte a numelui care este cea mai cunoscută, adică așa cum este notată în lucrările de referință. Exemplu :

Pe carte :	*În vedetă :*
Muhammad ibn Muhammad al-Ghazãli	al-GHAZĀLI, Muhammad ibn Muhammad

Dacă e un autor puțin cunoscut, ținem seama de următoarele considerente :

1. Particulele care indică rudenia *(ibn, abu, bar, ben, zad)* sînt socotite cuvinte de ordine, deci, vedeta uniformă va începe cu ele :

Pe carte :	*În vedetă :*
Abd el-Malik ibn Hishām	IBN HISHĀM, Abd al-Malik

2. Tot cuvînt de ordine e socotită și partea de nume care precede cuvîntul onorific *al-din :*

Pe carte :	*În vedetă :*
Muhammad ibn Ishãq al-Qunawi Sadr al-Din	SADR al-DIN AL-QUNAWI, Muhammad ibn Ishãq

3. De asemenea, partea numelui alcătuită dintr-un adjectiv terminat în *i* și precedat de articolul *al*, arătînd originea : articolul se scrie cu litere mici la început și nu se ia în seamă la aranjarea alfabetică. De exemplu :

Pe carte :	*În vedetă :*
Muhammad ibn Ismail al-Bukhari	al-BUKHARI, Muhammad ibn Ismail
Muhammad ibn Muhammad al-Ghazali	Al-GHAZALI, Muhammad ibn Muhammad

b) *Numele arabe de după 1800* se notează în vedetă începînd cu ultima parte precedată de articolul scris cu minusculă și care nu contează în aranjarea alfabetică :

Pe carte :	*În vedetă :*
Tewfic al-Hakim	al-HAKIM, Tewfic

c) *Numele turcești anterioare anului 1934* (dată la care au fost stabilite numele de familie) se trec în vedetă așa cum se găsesc pe carte :

Pe carte :	*În vedetă :*
Ahmed Hikmet	AHMET HIKMET
Omar Seyfeddin	OMAR SEYFEDDIN

Dacă una din părțile unui nume turcesc compus conține o terminație în *zade* sau *oglu,* acea parte devine cuvînt de ordine :

Pe carte :	*În vedetă :*
Mahmud Efrem Recaizade	RECAIZADE, Mahmud Efrem
Ahmet Hikmet Müffüoglu	MÜFFÜOGLU, Ahmet Hikmet

d) *Numele turcești figurînd pe publicații posterioare anului 1934* se trec în vedetă începînd cu numele de familie. Exemplu :

Pe carte :	*În vedetă :*
Nazim Hikmet	HIKMET, Nazim

e) *Numele autorilor iranieni dinainte de anul 1926* (data la care au fost stabilite numele de familie) se trec în vedetă începînd cu partea cea mai cunoscută sau în forma în care se găsesc pe carte :

Pe carte :	*În vedetă :*
Abu-Abdullah Mușrifaddin Saadi Sirazi	SAADI SIRAZI, Abu-Abdullah Mușrifaddin
Omar Khayyam	OMAR KHAYYAM

f) *Numele autorilor iranieni, specificate după anul 1926* se scot în vedetă începînd cu numele :

Pe carte :	*În vedetă :*
Nassar Shariffy	SHARIFFY, Nassar

g) *Numele de autori indieni* se împart în două grupe din punct de vedere cronologic :

1. Anterioare mijlocului secolului al 19-lea, care se scot în vedetă începînd cu primul cuvînt :

Pe carte :	*În vedetă :*
Isvara Kaula	ISVARA KAULA

2. După prima jumătate a secolului al 19-lea, numele se trece în vedetă începînd cu acea parte a numelui utilizată de autor ca nume de familie :

Pe carte :	*În vedetă :*
Prem Ciand ; Markandaya Kamala	MARKANDAYA KAMALA ; PREM CIAND

Dacă, din întrebuințarea inițialelor, se observă că o parte constitue numele după uzanță europeană, se scoate în vedetă partea care urmează inițialelor :

Pe carte :	*În vedetă :*
V. K. Krishna Menon	KRISHNA MENON, V. K.

În alte cazuri, se trece în vedetă ultima parte a numelui :

Pe carte :	*În vedetă :*
Ramesh Chunder Dutt	DUTT, Ramesh Chunder

După principii geografice deosebim următoarele grupe :

1. *În india de nord, de est și vest* (limbile assami, bengali, gujarati, hindi, marathi, oriya), numele sînt alcătuite după uzanță europeană. Deci, vedeta va începe cu ultima parte a numelui :

Pe carte :	*În vedetă :*
Rajendra Paasad	PAASAD, Rajendra

2. *În india de sud* (în l. kannada, malayalam, tamil și telugu), numele sînt alcătuite dintr-un prenume, urmat de un alt prenume succedat de unul sau mai multe elemente. Vedeta se alcătuiește începînd cu penultima parte a numelui :

Pe carte :	*În vedetă :*
Savur Mangesa Rao	MANGESA RAO, Savur
Sarvapali Radhakrishnan	RADHAKRISHNAN, Sarvapali

3. *Numele din Pundjab* se notează în vedetă începînd cu prima parte a numelui :

Pe carte :	*În vedetă :*
Mehtah Singh	MEHTAH SINGH

h) *Numele musulmane din India și Pakistan* se notează în vedetă în ordinea părților numelui :

Pe carte :	*În vedetă :*
Ali Hussein	ALI HUSSEIN

i) *Numele din Ceylon* se scot în vedetă începînd cu ultima parte a numelui simplu sau cu prima parte a numelui compus :

Pe carte :	*În vedetă :*
Mahindu Senevirante	SENEVIRANTE, Mahindu
Somawathis Ran Menike	RAN MENIKE, Somawathis

j) *Numele autorilor chinezi, coreeni, japonezi,* formate din nume urmat de unul sau două prenume, se notează în vedetă în ordinea părților care alcătuiesc numele, cu următoarele observații :

1. *În numele chineze,* se scriu cu majuscule ; Numele și primul prenume, de care se leagă prin linioară al doilea prenume, care se scrie cu minusculă. Exemple :

Pe carte :	*În vedetă :*
SUN YAT-sen	SUN YAT-sen
Ciao Su-li	CIAO SU-li

Dacă există numai nume și un singur prenume, ambele părți se scriu cu majuscule :

Pe carte :	*În vedetă :*
Ven Vei	VEN VEI

2. La numele coreene, toate părțile se scriu separat și cu majuscule :

Pe carte :	*În vedetă :*
Han Ser Ia	HAN SER IA
Țoi So He	ȚOI SE HE

3. *În numele japoneze,* prima parte se separă prin virgulă de a doua, deoarece prima parte este socotită nume de familie, iar a doua, prenume :

Pe carte :	*În vedetă :*
Tocunaga Sunao	TOCUNAGA, Sunao

Această regulă este valabilă pentru edițiile recente de traduceri în limba română ; în vechile traduceri în românește ca și în edițiile străine ((engleze, franceze, etc) se practică inversarea, așa încît catalogatorul trebuie să fie atent să nu aplice procedeul neinversării numelui, atunci cînd editorii au operat inversarea. De exemplu, într-o ediție engleză, pe carte, numele autorului va fi specificat : Ken-hwa Shan ; Suckichi Kawata, iar catalogatorul va restabili forma inversă : SHAN, Ken-hwa ; KAWATA, Suckichi.

k) *Numele vietnameze,* formate dintr-un nume, o particulă *(van, vai, thi, Le, quoc)* și un nume personal :

Pe carte :	*În vedetă :*
Nguyen van Lê	LÊ, Nguyen van

În cazul în care numele nu conține particulele sus-citate, el va fi reflectat în vedetă sub forma indicată pe pagina de titlu :

Pe carte :	*În vedetă :*
Nguyên Cong Tru	NGUYÊN CONG TRU

l) *Numele birmane* sînt alcătuite din unul, două sau trei nume personale, precedate de un termen de adresare : *U, Ko* (pentru bărbați) ; *Daw* ori *Ma* (pentru femei).

În vedetă, se păstrează ordinea numelor, în afară de faptul că termenul de adresare se pune ultimul și se desparte prin virgulă de restul numelui :

Pe carte :	*În vedetă :*
U Thant	THANT, U
Daw Mya Sein	MYA SEIN, Daw

m) Numele indoneziene sînt de fapt nume de origine arabă, chineză, olandeză, indiană, javaneză, sumatriană, malaeză, alcătuite din mai multe elemente. În general, se scot în vedetă începînd cu ultima parte :

Pe carte :	*În vedetă :*
Rustam Sutan Palindih	PALINDIH, Rustam Sutan

Excepții : a) Dacă numele este de origine chineză (și acesta se recunoaște după forma numelui), se socotește drept cuvînt de ordine prima parte a numelui :

Pe carte :	*În vedetă :*
Lim Yauw Tjin	LIM, Yauw Tjin

b) Dacă ultima parte e reprezentată prin inițiale și numele este necunoscut, în sensul că autorul nu figurează în enciclopedii, se păstrează ordinea părților așa cum se prezintă acestea :

Pe carte :	*În vedetă :*
Djakaria N. E.	DJAKARIA, N. E.

Titlurile sau cuvintele onorifice care intră în componența numelor indoneziene se neglijează sau se tratează ca prenume :

Pe carte :	*In vedetă :*
Raden Mas Ngabei Purbatjaraka	PURBATJARAKA, Raden Mas Ngabei
Narah Rusli	RUSLI, Narah

F. Nume de autori antici și medievali

1. *Nume antice*

a) *Numele indiene vechi* se redau sub forma sanscrită a numelui. Pentru celelalte forme ale numelui se fac trimiteri spre forma sanscrită, socotită vedetă uniformă. De exemplu, pentru forma sanscrită :

AŚVAGHOSA

se vor face trimiterile :

ASSAGHOȘA	ASWA GHOSHU	AÇVAGHOSHA
Vezi :	Vezi :	Vezi :
AŚVAGHOȘA	AŚVAGHOŞA	AŚVAGHOȘA

Autorii budiști ai textelor Pãli sînt trecuți în vedetă sub forma Pãli socotită vedetă uniformă. Pentru alte forme de nume se fac trimiteri. De exemplu, pentru forma Pãli : Dhammakitti se va face trimiterea :

DHARMAKIRTI
Vezi :
DHAMMAKITTI

b) *La vechii evrei,* numele au fost, la început, pur individuale, fără nici o altă adăugire (Labon = blond ; Rachel = oaie). Mai tîrziu, sub influența greacă și apoi romană, la numele individual, s-a adăugat numele tatălui sau un supranume derivat din denumirea locului de origine, din denumirea profesiei, de la un grad sau de la un titlu.

1. În vedetă, numele personal este socotit cuvînt de ordine, ținînd seama de faptul că și cuvintele *aba, abba** (în arameică „tată" și titlu de adresare, de cinstire pentru un învățat), *ben* (în ebraică, „fiu"), *bar* (în arameică, „fiu", întîlnit la nume de origine siriană) fac parte integrantă din nume :

Pe carte :	*In vedetă :*
Aba Avram	ABA AVRAM
Abba Areka	ABBA AREKA
Abraham ben David	ABRAHAM ben DAVID
Israel ben Moses	ISRAEL ben MOSES
Aaron Pasaro	AARON PESARO
Moses Sefardi	MOSES SEFARDI
Simon bar Giora	BAR GIORA, Simon

2. Articolul *ha,* pus înaintea unui nume, se scrie cu literă mică și este neglijat la așezarea alfabetică : IUDA ha-LEVI

c) Numele autorilor orientali antici, consacrați într-o formă europeană, se scot în vedetă la forma europenizată :

Pe carte :	*In vedetă :*
Kong Fu-tze Kong sau Confucius	CONFUCIUS
Meng-tze sau Mencius	MENCIUS

d) Pentru numele romane, trebuie să avem în vedere următoarele date :

Numele cetățeanului roman constă din trei elemente : praenomen (prenume, nume individual sau personal) ; nomen (nume, adică numele neamului sau gintei din care își trăgea originea) ; cognomen (foarte adesea o poreclă). De exemplu, la numele celebrului Marcus Tullius Cicero, distingem : praenomen : Marcus ; nomen : Tullius (din ginta Tullia) ; cognomen — Cicero (de la cicer-is = aluniță). Deci, numele ar însemna : Marcus din ginta Tullia zis Aluniță.

Uneori, apărea și un al patrulea element — un supernomen (tot o poreclă, care indica o anumită caracteristică psihologică sau o acțiune de mare faimă a individului). De exemplu, Publius Cornelius Scipio (om politic și comandant militar roman, cca 235—183 î.e.n.) a fost supranumit „Africanus" pentru victoria sa împotriva lui Hannibal în cel de-al doilea război punic.

* De la acest cuvînt derivă în latină „abbas", care a devenit în franceză „abbé".

Menționăm, de asemenea, că, foarte adesea, în edițiile în limba latină și greacă, numele autorilor fac corp cu titlul operei, prezentîndu-se în majoritatea edițiilor, la cazul genitiv (uneori și la dativ, ablativ sau acuzativ cu *per).*

În descriere, vedeta se întocmește redînd numelui autorului forma de la nominativ, dar în notița bibliografică, se reproduce întocmai forma declinată de pe pagina de titlu:

Pe carte :	*În descriere :*
Orationum M. Tulli Ciceronis volumen primus	CICERO, Marcus Tullius *Orationum* M. Tulli Ciceronis *volumen primus*
Vergilii Maronis Opera . . .	VERGILIUS MARO, Publius Vergilii Maronis OPERA . . .

De asemenea, subliniem că, în vedetă, numele autorilor latini trebuie menționate în forma lor completă și originală, de exemplu : HORATIUS Quintus Flaccus și nu HORAȚIU.

1. Uneori, ordinea este dată de nomen :

Pe carte :	*In vedetă :*
Titus Lucretius Carus sau Lucrețiu	LUCRETIUS CARO, Titus
Publius Ovidius Naso sau Ovidiu	OVIDIUS NASO, Publius

2. De multe ori, vedeta începe cu cognomen :

Pe carte :	*În vedetă :*
Caius Julius Caesar	CAESAR, Caius Julius
Publius Cornelius Tacitus	TACITUS, Publius Cornelius

3. Alteori, „supernomen" este cel mai cunoscut :

Pe carte :	*În vedetă :*
Lucius Junius Moderatus Columella	COLUMELLA, Lucius Junius Moderatus
Caius Caesar Augustus Germanicus Caligula	CALIGULA, Caius Caesar Augustus Germanicus

e) *Pentru autorii greci clasici,* Conferința de Catalogare de la Paris din 1961 a consacrat folosirea formei latine a numelui lor :

Pe carte :	*În vedetă :*
Homer, Omeros sau Homerus	HOMERUS
Eschil, Aiscylos sau Aechylus	AESCHYLUS sau ESCHYLUS
Plutarch, Plutarchus sau Plutarchos	PLUTARCHUS

Bibliotecile științifice și bibliotecile de filologie clasică pot alege ca vedetă uniformă pentru aceste nume, forma lor originală /în lb. greacă/, la nominativ : OMERUS, AISCYLOS, PLUTARCHOS.

2. Numele de autori medievali vădesc în alcătuire o puternică influență latinizantă. În fixarea vedetei uniforme, se ține seamă de partea de nume sau de forma numelui sub care autorul este cel mai cunoscut :

a) Nume personal (prenume) : ALCUINUS, DONIZO, ECKART.

b) Numele personal însoțit de un epitet, un supranume provenit de la numele localității de origine, de la numele tatălui, denumirea meseriei etc. : GIOVANNI da RAVENNA, JACOPINO da TODI, COLA di RIENZO, PAULUS DIACONUS, WALTHER von der VOGELWEIDE, WOLFRAM von ESCHENBACH, BEDA VENERABILIS, SNORRI STURLUSON, ADAM de BRÉME.

c). *Nume de familie :*

Pe carte :	*În vedetă :*
Geoffrey de Villehardouin	VILLEHARDOUIN, Geoffrey de
Pierre Abélard	ABÉLARD, Pierre
Johann Eck	ECK, Johann
Jehan Froissart	FROISSART, Jehan
Philippe de Commynes	COMMYNES, Philippe de
Jean de Joinville	JOINVILLE, Jean de

d). *Numele autorilor și artiștilor din epoca Renașterii* se scot în vedetă sub forma în care sînt mai cunoscuți — prenume, nume sau apelativ calificativ, însoțite de denumirea locului de origine etc. Exemple :

Pe carte :	*În vedetă :*
Dante Alighieri	DANTE Alighieri
Leonardo da Vinci	LEONARDO da Vinci
Michelangelo Buonarrotti	MICHELANGELO, Buonarrotti
Albrecht Dürer	DÜRER, Albrecht
Sandro Botticelli	BOTTICELLI, Sandro
Raffaello Sanzio sau Rafael	RAFFAELLO, Sanzio
Erasmus din Rotterdam sau Erasm	ERASMUS ROTTERDAMUS, Desiderius

e) *Pentru numele grecizate sau latinizate* ale unor autori din Evul mediu, epoca Renașterii sau chiar de mai tîrziu, se alege ca vedetă uniformă versiunea latină a numelui, dacă autorii au scris în limba latină și sînt mai cunoscuți sub aceste nume, mai ales pentru autorii anteriori anului 1400 : SAXO GRAMMATICUS (1140 — 1206) pentru Sakse ; THOMAS AQUINAS, Sanctus (1225 — 1247) pentru Tommaso d'Aquino.

Pentru autorii care au trăit după anul 1400, se preferă ca vedetă uniformă versiunea din limba de origine (vernaculară), chiar dacă autorii au scris în latină :

Pe carte :	*În vedetă :*
Cartesius (1596—1650)	DESCARTES, René

Excepții fac autorii cunoscuți, cu precădere, sub forma latinizată : ERASMUS ROTTERDAMUS, Desiderius pentru Gerhard Gerhards.

AGRICOLA, Georg pentru Georg Bauer, 1490—1555
MELANCHTON, Phillip pentru Philipp Schwarzerd, 1494—1560
GROTIUS, Hugo pentru Hugo de Groot, 1583—1645.

f) *Numele autorilor bizantini* se scot în vedetă așa cum sînt menționați în lucrările de referință, în forma latinizată la nominativ.

Exemple :

Pe carte :	*În vedetă :*
Georgios Akropolites	ACROPILITA, Georgius
Demetrios Khalkondyles	CHALCONDYLAS, Demetrius
Georgios Synkellos	GEORGIUS SYNCELLUS
Georgios Trapezuntos	GEORGIUS TRAPEZUNTUS

Observăm că este de preferat numele personal sau numele personal urmat de denumirea pofesiei ori de numele locului de origine.

g) *Categorii speciale de nume*, legate de starea civilă, rang nobiliar, titlu științific etc., indiferent de apartenența națională a autorilor.

1. *Nume de femei căsătorite*

În cazul în care autorul este o persoană de genul feminin care iscălește cu ambele nume — numele de necăsătorită și numele soțului —, se scoate în vedetă numele cel mai cunoscut :

a) *Numele soțului* urmat de prenume și, eventual, în paranteze rotunde, de numele de necăsătorită (dacă acesta a circulat sau poate adăuga un plus de precizie): BUCK, Pearl (Sydenstricker) ; CURIE, Marie (Sklodowska).

b) Numele de necăsătorită : FURNAM, Bess și nu ARMSTRONG, Bess (Furnam)

c) *Numele românești* de femei—autori, formate prin alăturarea numelui de necăsătorită cu numele soțului, sînt tratate ca nume compuse, primul nume formînd cuvîntul de ordine, indiferent care este este acesta :

Pe carte :	*În vedetă :*
Hortensia Papadat-Bengescu	PAPADAT-BENGESCU, Hortensia
Agatha Grigorescu-Bacovia	GRIGORESCU-BACOVIA, Agatha

d) *Regulile de catalogare anglo—americane* apreciază că, în cazul în care autoarea semnează cu ambele nume de familie vedeta începe cu numele soțului :

Pe carte :	*În vedetă :*
Harriet Beecher Stowe (americană)	STOWE, Harriet Beecher
Mary Elenor Wilkins Freeman (americană)	FREEMAN, Mary Eleonor Wilkins

Excepție : Pentru autoarele cehe, maghiare, (la care numele de căsătorită include encliticul né-soția lui...), italiene și spaniole care își păstrează ambele nume, cuvîntul de ordine este constituit din numele de necăsătorită, care este prima parte din numele compus :

Pe carte :	*In vedetă :*
Luisa Landova Styhová (cehă)	LANDOVA STYCHOVÁ, Luisa
Szilagyiné Szentpál Maria (maghiară)	SZENTPÁL, Maria, Szilagyiné sau SZENTPÁL, Maria, Sz.
Maria Alinda Bonacci Brunamonti (italiană)	BONACCI BRUNAMONTI, Maria Alinda
Delfina Molina y Vedia de Bastinieni (spaniolă)	MOLINA y VEDIA DE BASTINIANI, Delfina

2. Coautori cu același nume de familie

Se pot întîlni cazuri cînd o lucrare sau o serie de opere sînt semnate de doi coautori — rude sau soți —, al căror nume comun de familie apare pe publicație, precedat de gradul de rudenie sau de cele două prenume legate prin conjuncția „și". În acest caz vedeta uniformă trebuie refăcută — cu nume urmat de prenume — pentru fiecare din coautori, omițînd gradul de rudenie :

Pe carte :	*În vedetă :*
Constantin și Hadrian Daicoviciu	DAICOVICIU, Constantin și DAICOVICIU, Hadrian
Gheorghe și Ciresica Chirițescu	CHIRIȚESCU, Gheorghe și CHIRIȚESCU, Ciresica
Frații Grimm	GRIMM, Jacob și GRIMM, Wilhelm
Frații Goncourt	GONCOURT, Edmond și GONCOURT, Jules
Charles și Mary Lamb	LAMB, Charles și LAMB, Mary

3. Titluri nobiliare

a) Titlurile nobiliare se păstrează în vedetă în forma pe care au prevăzut-o autorii înșiși sau a impus-o uzul general :

Pe carte :	*În vedetă :*
Sir Hugh Walpole	WALPOLE, Sir Hugh
Massimo Tamparelli marchese d'Azeglio	AZEGLIO, Massimo Tamparelli marchese d'
Charles du Fresne, sieur Du Cange	DU GANGE, Charles DU FRESNE, sieur
Charles de Secondat, baron de Montesquieu	MONTESQUIEU, Charles de Secondat, baron de

b) *Dacă numele de familie e mai cunoscut decît titlul nobiliar,* în vedetă, se scoate numele de familie :

Pe carte :	*În vedetă :*
Benjamin Disraeli, l-st Earl of Beaconsfield	DISRAELI, Benjamin, l-st Earl of Beaconsfield

c) *Titlurile nobiliare maghiare,* așezate în fața numelui de familie, se trec în vedetă după prenume, despărțite prin virgulă de acestea :

Pe carte :	*În vedetă :*
ponori Theorewek Emil	THEOREWEK, Emil, ponori
zágoni Mikes Kelemen,	MIKES, Kelemen, zágoni

d) *Pentru autorii de limbă arabă, persană, indiană, turcă,* nu se trec în vedetă cuvintele care indică rangul, poziția (pașă, seik, mirza, han, efendi, bei etc.).

e) *Pentru autorii englezi,* titlurile de onoare Sir, Dame, Lord, Lady se trec în vedetă, în forma inversată a numelui, înaintea prenumelui, dacă sînt ale unor nobili prin naștere sau dacă sînt asociate cu numele deținătorilor unor ordine ale Imperiului Britanic („Order of the British Empire") sau ordine victoriene („Royal Victorian Order") :

Pe carte :	*În vedetă :*
Lord David Cecil	CECIL, Lord David

Dacă titlul nobiliar este dobîndit, nu ereditar, cuvintele *Bart, Lord, Lady* se așează în forma inversată a numelui după prenume, despărțite fiind prin virgulă, de acestea :

Pe carte :	*În vedetă :*
Thomas Lord Crommwell	CROMMWELL, Thomas, Lord
Sir Thomas Bart Beecham	BEECHAM, Sir Thomas, Bart
Lucie Lady Duff-Gordon	DUFF-GORDON, Lucie, Lady

f) În general, *titlurile nobiliare* trebuie păstrate în vedetă, mai ales atunci cînd există posibilitatea ivirii unor confuzii cu omonimii sau cînd pe publicație apare numai numele însoțit de titlul nobiliar (deci fără prenume) și ne este imposibil să stabilim numele complet din alte surse:

Pe carte :	*În vedetă :*
La Comtesse de Mila	MILA, Comtesse de

4. *Titluri de adresare, calificative*

a) *Titlurile de adresare* (domnul, doamna, domnișoara și corespunzătoarele lor în diferitele limbi) se trec în vedetă, după nume, numai dacă nu se poate stabili prenumele autorului :

Pe carte :	*În vedetă :*
M-lle Ulliac-Trémadeure	ULLIAC-TRÉMADEURE, M-lle
M-me Victor Durüy	DURÜY, M-me Victor

dar

Pe carte :	*În vedetă :*
D-ra Ștefania Mărăcineanu	MĂRĂCINEANU, Ștefania
M-me de Stael	STAEL, Germanine Necker, baronne de

b) *Calificativele* reprezentînd demnități ecleziastice, grade militare, distincții academice, titluri științifice etc. se trec în vedetă după prenume numai atunci cînd dorim să facem cunoscută calitatea autorului, pentru a-afirma competența lui în materie și, deci, valoarea lucrării sau pentru a deosebi pe autor de omonimi :

Pe carte :	*În vedetă :*
Prof. univ. E. Angelescu	ANGELESCU, Eugen, prof. univ.
Locot. colonel medic E. Angelescu	ANGELESCU, Eugen, loc. col. med.
William Clark, M. P. /membru al Parlamentului/, M.R.C.S. /membru al Colegiului regal de chirurgie/	CLARK, William, M.P., M.R.C.,
Arhitect William Clark	CLARK, William, arhitect

În cazul autorilor desemnați prin nume personal (prenume), aceste calificative se păstrează totdeauna în vedetă, la prenumele de suverani, principi, pontifi, monahi ai unor ordine religioase :

Pe carte :	*În vedetă :*
Mihai Viteazul	MIHAI VITEAZUL, domn al Țării Românești
Louis XIV	LOUIS XIV, roi de France

Louis Rainier III	RAINIER III, prince de Monaco
Papa Pius XI	PIUS XI, Papa, 1857—1939
Antim Ivireanul	ANTIM IVIREANUL, mitropolit al Țării Românești
Mitropolitul Ghenadie Petrescu	GHENADIE PETRESCU, mitropolit al Ungro-Vlahiei
Fra Angelico	ANGELICO, Fra
Diaconul Coresi	CORESI, Diaconul
Sf. Ioan Gură de Aur	IOANNES CHRYSOSTOMUS, S.

5. *Pseudonimele*

Pseudonimele se prezintă sub cîteva forme :

a) Pseudonimele *sub formă de nume și prenume* se scot în vedetă după regulile referitoare la nume, completîndu-se în nota descrierii bibliografice (sub formula : Numele real al autorului :...) sau în vedetă, facultativ, însoțit de prescurtarea pseud. — cu numele real.

Pe carte :	*În vedetă :*
Tudor Arghezi	ARGHEZI, Tudor, pseud. /Ion Theodorescu]
O. Carp	CARP, O., pseud. /Gheorghe Proca/
Alberto Moravia	MORAVIA, Alberto, pseud. /Alberto Pincherle/
Maksim Gorkij	GOR'KIJ, Maksim, pseud. /Aleksej Maksimovič Peškov/

b) *Pseudonimele alcătuite dintr-un singur nume* se scot în vedetă la această formă :

Pe carte :	*În vedetă :*
Stendhal	STENDHAL, pseud. /Henry Beyle/
Molière	MOLIÈRE, pseud. /Jean-Baptiste Poquelin/
Zara	ZARA, pseud. /Alexandru Antemireanu/

c) *Pseudonimele alcătuite din două nume,* din care primul este un nume personal, iar al doilea un epitet sau un calificativ indicînd locul de origine, se scot în vedetă, începînd cu primul nume :

Pe carte :	*În vedetă :*
Gheorghe din Moldova	GHEORGHE DIN MOLDOVA, pseud. /Gheorghe Kernbach/

d) *Pseudonimele sub formă de nume precedate de un titlu sau un termen de adresare* se scot în vedetă conform regulii aplicate la nume,

adică începînd cu numele, care se separă prin virgulă, de titlul nobiliar sau de termenul de adresare. Dacă acest termen este italian, nu se face inversiunea (după cum precizează codul italian de catalogare) :

Pe carte :	*În vedetă :*
Baron de Saint-Edme	SAINT-EDME, baron de, pseud. /Alfred de Theille/

dar

Pe carte :	*În vedetă :*
Don Asturio	ZAMFIRESCU, DUILIU cu trimitere obligatorie : DON ASTURIO, pseud. /Duiliu Zamfirescu/ Vezi : ZAMFIRESCU, Duiliu

e) *Pseudonimele sub forma unui cuvînt specific, a unei formule, a unei expresii* se scot în vedetă exact în ordinea în care se prezintă pe carte. De exemplu :

Pe carte :	*În vedetă :*
Șalom Alehem	ȘALOM ALEHEM
Moș Ene	MOȘ ENE
Unchiul Victor	UNCHIUL VICTOR

f) În cazul în care o personalitate a activat — cu egală importanță — în două domenii diferite, iscălind operele din una din cele două specialități cu un *pseudonim*, tot atît de cunoscut *ca și numele real* în cealaltă specialitate, atunci, vedeta uniformă se fixează la forma numelui întrebuințată în domeniul de activitate cercetat de cel mai mare număr de cititori.

De exemplu, poetul Ion Barbu a fost un eminent matematician, cunoscut în specialitate sub numele său real, Dan Barbilian. Deoarece literatura este un domeniu cercetat mult mai mult de cititorii unei biblioteci enciclopedice decît matematicile superioare, vedeta uniformă se va fixa la :

BARBU, Ion, pseud. /Barbilian, Dan/, pentru lucrările matematice făcîndu-se în mod obligatoriu, bineînțeles, o trimitere de genul :

BARBILIAN, Dan

Vezi :

BARBU, Ion

În bibliotecile specializate, cu profil matematic, în care nu există lucrări de literatură, se poate întrebuința ca vedetă uniformă numele real : BARBILIAN, Dan.

g) *Criptonimele,* adică lucrări în care autorul este indicat printr-un sistem convențional (inițiale, cifre, anagramă etc.) sub care se ascunde

numele cuiva, (de exemplu A. E., I. C., Un patriot, Un bun român), nu se scot în vedetă, lucrarea respectivă rămînînd a se descrie la titlu, dacă nu se poate stabili cu exactitate care este autorul ascuns sub aceste criptonime. De exemplu, lucrarea :

„Ploaia de trandafiri", de I. B. Iași, Presa bună, 1930, se va descrie la titlu :

PLOAIA DE TRANDAFIRI, de I. B. ...

În cazul identificării, lucrarea se descrie la autorul respectiv, specificîndu-se în cuprinsul notiței bibliografice sau în subsolul ei, criptonimul. De exemplu, volumul :

„Poesii, de N.N. Iassi, Tipografia Buciumului Român, 1865, 60 p." a fost identificat cu ajutorul lucrărilor literare de referință ca aparținînd poetului Nicolae Nicoleanu. Descrierea se va face deci, sub această vedetă :

NICOLEANU, Nicolae
Poesii, de N.N. ...

*
* *

Această modestă și scurtă trecere în revistă a principalelor situații care se ivesc la stabilirea vedetelor de nume de autori — persoane fizice poate da o idee asupra dificultăților întîmpinate de catalogator.

Trebuie reținut că, atunci cînd s-a ales o anumită formă a numelui unei persoane fizice, această formă constituie „vedeta uniformă" pentru toate împrejurările în care este nevoie să apară în vedeta unei descrieri (principale, analitice, auxiliare), indiferent de forma de nume care este indicată în documentul care trebuie catalogat.

Formele de nume, care n-au fost acceptate ca vedetă uniformă, vor fi trecute fiecare ca vedetă a unei fișe de trimitere generală. (Vezi exemplul dat pentru Hașdeu la „fișa de trimitere generală").

1.2. *Vedete de autor-colectiv*

(exprimate prin denumiri de colectivități)

1.21. *Noțiunea de autor-colectiv*

Conferința internațională asupra principiilor de catalogare din 1961 a introdus în teoria și practica internațională noțiunea colectivităților, a organismelor, instituțiilor ca autori ai unor anumite tipuri de lucrări. Secțiunea 9 a „Expunerii de principii" definește noțiunea și stabilește principiile utilizării lor pentru vedetele descrierilor catalografice.

Iată textul acestei Secțiuni :

„9. *Descrierea sub nume de colectivitate /autor colectiv/*

9.1 *Descrierea principală* a unei opere trebuie să fie făcută la numele unei colectivități (adică o instituție, un organism sau o adunare de persoane cunoscută printr-un nume de colectivitate sau printr-un anume colectiv)

9.11 cînd o operă, prin natura sa, este expresia gîndirii sau activității colective a colectivității /de exemplu rapoarte oficiale, reguli și regulamente, manifeste, programe și dări de seamă ale lucrărilor colective/, chiar dacă ea este semnată de o persoană care acționează ca funcționar sau agent al colectivității sau

9.12 cînd formularea titlului sau a paginii de titlu, considerat în raport cu natura operei, implică în chip clar că de conținutul lucrării este responsabilă colectivitatea în mod colectiv. /De exemplu, publicații în serie ale căror titluri comportă un titlu generic (Buletin, Lucrări etc. ... precedat sau urmat de numele unei colectivități și care conțin un fel de dare de seamă a activității organismului/.

9.2 În alte cazuri, cînd o colectivitate a asumat o funcție subsidiară în raport cu funcția de autor (ca aceea de editor intelectual), o *descriere secundară* trebuie făcută la numele colectivității.

9.3 În cazurile îndoielnice, descrierea principală poate să fie făcută *fie* sub numele colectivității, *fie* la titlu sau la numele autorului-persoană fizică, cu o descriere secundară la vedeta care nu a fost reținută pentru descrierea principală.

9.4 *Vedeta uniformă* pentru operele descrise la numele unei colectivități trebuie să fie numele sub care colectivitatea este cel mai frecvent identificată în publicațiile sale, exceptînd *cazurile următoare :*

9.41 dacă se întîlnesc frecvent — în publicațiile sale — variante ale formei numelui, vedeta uniformă trebuie să fie forma oficială a numelui ;

9.42 dacă colectivitatea are nume oficiale în mai multe limbi, vedeta trebuie să fie luată în aceea dintre limbi care se adaptează cel mai bine intereselor utilizatorilor catalogului ;

9.43 dacă colectivitatea este în general cunoscută printr-un nume curent, acest nume (în una din limbile folosite în mod normal în catalog) trebuie să fie vedeta uniformă ;

9.44 pentru publicațiile Statelor și altor autorități teritoriale, vedeta uniformă trebuie să fie forma sub care se desemnează curent teritoriul în chestiune, în limba care se adaptează cel mai bine intereselor utilizatorilor catalogului ;

9.45 dacă colectivitatea a întrebuințat succesiv diferite nume care nu pot fi considerate ca variații minore ale aceluiași nume, vedeta pentru fiecare lucrare trebuie să fie numele pe care-l purta colectivitatea în momentul publicării lucrării, diferitele nume fiind legate între ele prin intermediul trimiterilor ; /Cînd s-a stabilit cu certitudine că numele succesive se aplică aceluiași organism, este permis să se regrupeze toate descrierile sub numele cel mai recent, cu trimiteri stabilite începînd cu celelalte nume/ ;

9.46 o caracteristică suplimentară de identificare trebuie să fie adăugată, dacă este necesar să deosebim colectivitatea de alte colectivități cu același nume.

9.5 Constituțiile, legile, tratatele și alte lucrări de aceeași natură trebuie să fie descrise la numele statului sau al autorității teritoriale apropriate cu titluri formale sau convenționale, care să indice natura documentului. Vor fi stabilite descrieri secundare la titlurile reale, dacă este nevoie.

9.6 Lucrarea unei colectivități care este subordonată unei colectivități superioare trebuie să fie descrisă la numele colectivității subordonate, *afară de următoarele cazuri :*

9.61 dacă însuși numele implică subordonarea sau o funcție subordonată sau dacă el este insuficient pentru a identifica colectivitatea subordonată, se ia ca vedetă numele colectivității superioare, urmat de numele colectivității subordonate, ca subvedetă ;

9.62 dacă colectivitatea subordonată este un organ administrativ, judiciar sau legislativ al unui guvernămînt, se ia ca vedetă numele Statului sau al autorității teritoriale apropriate urmat de numele organului, ca subvedetă".

Denumirea „autor-colectiv" adoptată de bibliologia românească este cam nefericit aleasă : nu sugerează exact conținutul noțiunii și produce confuzie cu noțiunea „colectiv de autori" (adică autori multipli ai unei lucrări elaborate în comun).

O denumire mai fericit aleasă ni se pare a fi „autor-corporativ" sau „colectivitățile-autor".

Pentru înțelegerea noțiunii, să reținem și denumirile sale în cîteva limbi străine, în care se publică lucrări de specialitate bibliologică accesibile nouă :

— în limba franceză : „collectivités-auteurs"
— în limba engleză : „corporate author" sau „name of a corporate body"
— în limba germană : Körperschaft
— în limba rusă : Kollektivnji avtor.

Deși nu ni se pare potrivită, totuși, denumirea „autor-colectiv" va fi întrebuințată în cele ce urmează, din moment ce a intrat în uzul general al bibliotecilor din România.

1.22 *Definiție*

Autor-colectiv este orice colectivitate, instituție, organizație sau adunare de persoane, cunoscută sub o denumire de colectivitate sau o denumire colectivă, care poate fi socotită pentru scopurile catalogării ca autor, cînd :

(a) lucrarea de descris este prin natura ei expresia gîndirii sau activității comune a colectivității. De exemplu : rapoarte oficiale, ma-

nifeste, programe, reguli, regulamente, dări de seamă de activitate, chiar dacă a fost semnată de o persoană în calitate de salariat sau de reprezentant al colectivității sau

b) cînd formularea titlului sau a paginii de titlu, considerată în raport cu natura lucrării, implică clar că acea colectivitate este răspunzătoare în mod colectiv de conținutul lucrării (de exemplu : unele publicații periodice, ale căror titluri sînt compuse dintr-un termen generic (Buletin, lucrări etc.) precedat sau urmat de denumirea colectivității și care conțin informații despre activitatea organismului).

1.23 *Vedete de autor-colectiv (colectivități) după tipul descrierii*

În cazurile enunțate în definiție, vedeta descrierii principale a unor asemenea tipuri de documente va fi o *vedetă principală de autor-colectiv*.

În alte cazuri, cînd colectivitatea îndeplinește o funcție subordonată în raport cu funcția de autor (ca, de exemplu, aceea de editor intelectual al unei lucrări semnate de unul sau mai mulți autori sau chiar anonimă), se va face — ca pentru orice editor intelectual — *o descriere complementară la denumirea colectivității*, care va constitui astfel *vedeta complementară*. În aceste cazuri, foarte frecvent, denumirea colectivității în descrierea principală a documentului are locul, fie în antetitlu, fie în subtitlu. (De aceea, foarte multe biblioteci mari redactează descrieri complementare pentru *antetitlu*).

Forma descrierii principale și complementare la autor-colectiv este identică cu descrierea la autor-persoană fizică.

Exemplu de *descriere principală cu autor-colectiv :*

06/21015 BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ —
BUCUREȘTI
Activitatea bibliotecii pe anul 1969.
București, [Atel. de multiplic. B.C.U.], 1970.
40 p. multigr. 32 cm.

o

Exemple de *descrieri complementare* cu vedetă de *autor-colectiv :*

Cotă ACADEMIA ROMÂNĂ
HASDEU, Bogdan Petriceicu
Etymologicum Magnum Romaniae. Dicționarul limbii istorice și poporane a Românilor. ... Sub auspiciile Academiei Române ... București, [Pref. 1887].

o

/ De notat :
Descrierea principală are vedeta HASDEU, Bogdan Petriceicu /

Fișa descrierii *principale*

Cotă ÎNDREPTAR ortografic, ortoepic și de punctuație.
București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1965.
231 p. 21 cm. (Academia R. S. România. Institutul de Lingvistică din București).
Pe verso-ul foii de titlu : Lucrarea ... reprezintă o nouă ediție a Îndreptarului ... apărut în anul 1960.

o

Fișa descrierii *complementare cu vedetă complementară de autor-colectiv*

INSTITUTUL DE LINGVISTICA —
BUCUREȘTI
ÎNDREPTAR ortografic, ortoepic și de punctuație.
București, 1965.

o

Vedete de autor-colectiv pot fi, de asemenea, *vedete pentru trimiteri* (vezi mai jos la pct. vedeta uniformă), pentru *descrieri analitice* și pentru *fișe informative* (vezi mai jos pct. referitor la descrierea publicațiilor oficiale).

1.24. *Categorii de colectivități ca autor-colectiv*

Dinstingem : Din punct de vedere al *duratei existenței :*

A. *Colectivități cu caracter permanent :*

I. Autorități teritorial ad-tive :

Statul, organele superioare ale puterii de stat, organele administrației centrale, superioare, organele legislative, judiciare, militare, diplomatice, informative ; organe ale administrației locale

II. Organizații politice și obștești

III. Instituții și întreprinderi (cu caracter economic, financiar, productiv, științific, de învățămînt, culturale, educative).

IV. Societăți, asociații, academii.

B. *Colectivități cu caracter temporar*
— Congrese
— Conferințe
— Consfătuiri
— Simpozioane
— Colocvii
— Zilele ...
— Mese rotunde
— Expoziții etc.

Din punct de vedere *al apartenenței*, colectivitățile sînt :

— *internaționale*
— *naționale*

1.25. *Tipurile de documente care necesită descrierea la autor-colectiv*

Lucrările care necesită descrierea la autor-colectiv sînt, în general, publicații cu caracter oficial, de directivă, instructaj.

Titlurile lor încep frecvent cu cuvinte tipice, generice ca : „Dare de seamă", „Program", „Manifest", „Statut", „Regulament", „Ordin", „Decizie", „Circulară", „Hotărîre", „Rezoluție" etc.

Aceste tipuri ar putea fi grupate astfel : — Constituțiile, legile, decretele, tratatele, convențiile între state și alte lucrări asemănătoare care sînt elaborate sau promulgate de un stat sau o autoritate administrativ-teritorială.

— Programele partidelor politice, ale guvernelor, declarațiile partidelor, manifestele, chemările și alte documente politice.

— Publicațiile oficial-documentare și de directive ; ordinele, circularele, deciziile, hotărîrile, dispozițiile etc. (afară de cele guvernamentale care se descriu la numele statului).

— Statutele, tezele, programele și planurile de activitate ale colectivităților, dările de seamă, procesele-verbale și alte documente.

— Publicațiile de instructaj, instrucțiunile, directivele de producție și tehnologice, documentele tehnice și normative destinate pentru folosirea în limitele colectivității care le-a editat.

— Publicațiile informative și de îndrumare : călăuzele, prospectele, cataloagele de biblioteci, de muzee, de expoziții și de edituri, cataloagele de firme comerciale etc.

1.26. *Vedeta uniformă pentru autorul colectiv*

Pentru a aduna toate materialele unei colectivități într-un singur loc al catalogului alfabetic, în descriere, se folosește o *vedetă uniformă* pentru denumirea colectivității, iar pentru forma neadoptată se face o trimitere.

Vedeta uniformă pentru lucrările descrise la denumirea unei colectivități trebuie să fie *denumirea sub care colectivitatea este identificată în modul cel mai frecvent în publicațiile sale.*

Cînd se întîlnesc în mod frecvent, în publicațiile unei colectivități, *variante ale formei denumirii, vedeta uniformă* va fi *forma oficială* a denumirii respective, în limba originală.

Variantele pot proveni din prescurtarea denumirii colectivității prin omiterea unor cuvinte sau din desemnarea ei prin inițialele principalelor cuvinte din denumire ori printr-o combinație de inițiale și silabe, compunînd astfel o denumire prescurtată.

Denumirile prescurtate, mai ales sub formă de inițiale, e bine să fie folosite ca vedete numai în cazul în care au ajuns atît de cunoscute, încît nu pot produce nici un fel de confuzie, ba chiar nici nu se mai știe forma lor întreagă.

De exemplu: UNESCO
SSSR

Cînd, pe baza publicațiilor existente în bibliotecă sau din lipsa unor lucrări de referință, forma oficială nu poate fi determinată, se folosește ca vedetă denumirea din publicație, urmînd ca ea să fie schimbată în momentul în care o nouă publicație a colectivității prevăzută cu forma oficială a denumirii a intrat în bibliotecă și a fost catalogată.

De exemplu:

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ BUCUREȘTI
(denumirea oficială)
nu
BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII DIN BUCUREȘTI
(denumirea uzuală)

Dacă colectivitatea are denumiri oficiale în mai multe limbi, vedeta trebuie să fie aleasă într-una din limbile convenind mai bine celor care folosesc catalogul.

De exemplu: Între aceste 4 variante de denumire pentru aceeași instituție:

1. INTERNATIONAL FEDERATION OF LIBRARY ASSOCIATIONS
2. IFLA
3. FÉDÉRATION INTERNATIONALE DES ASSOCIATIONS DES BIBLIOTHÉCAIRES
4. F.I.A.B.

alegem *forma franceză completă*, iar pentru celelalte forme, se face cîte o trimitere către forma aleasă ca *vedetă uniformă*:

INTERNATIONAL FEDERATION OF LIBRARY ASSOCIATIONS
Vezi :
FÉDÉRATION INTERNATIONALE DES ASSOCIATIONS DES BIBLIOTHÉCAIRES

o

IFLA
Vezi :
FÉDÉRATION INTERNATIONALE DES ASSOCIATIONS DES BIBLIOTHÉCAIRES

o

F.I.A.B.
Vezi :
FÉDÉRATION INTERNATIONALE DES ASSOCIATIONS DES BIBLIOTHÉCAIRES

o

Am ales forma franceză, fiindcă limba franceză este mai accesibilă pentru bibliotecarii și cititorii din țara noastră, iar formele complete sînt întotdeauna mai clare, nu produc confuzii: se știe că aceleași prescurtări sub formă de inițiale se întîlnesc pentru instituții și organizații total diferite.

Dacă colectivitatea este cunoscută printr-o denumire curentă, această denumire (într-una din limbile folosite în mod normal în catalog) trebuie să constituie vedeta uniformă.

Această recomandare este valabilă mai ales pe plan local, național.

De ex:

INSTITUTUL AGRONOMIC BUCUREȘTI
nu
INSTITUTUL AGRONOMIC „NICOLAE BĂLCESCU", București
sau
STANFORD UNIVERSITY
nu
LETLAND STANFORD JUNIOR UNIVERSITY

Pe plan internațional, „Expunerea de principii" comentată de Eva Verona recomandă ca acest procedeu să fie evitat. De exemplu, aprobă codurile de catalogare, care au dat preferință formelor în limba latină pentru instituțiile Bisericii catolice, în locul formelor naționale uzuale.

Exemple:

CONCILIUM VATICANUM nu CONCILE DU VATICAN
VATICAN COUNCIL
VATIKANISCHES KONZIL

ORDO FRATRUM MINORUM nu FRANCESCANI
FRANCISCAINS
FRANCISCANOS
FRANCISCANS
FRANZISKANER

E bine să se urmeze principiul denumirilor oficiale, *în interesul uniformității internaționale de catalogare,* care este principiul de bază în teoria catalografică modernă.

Dacă colectivitatea a folosit în mod succesiv diferite denumiri, care nu pot fi socotite ca variante neînsemnate ale aceleiași denumiri, vedeta pentru fiecare lucrare trebuie să fie denumirea pe care o purta colectivitatea în momentul publicării lucrării, denumirile anterioare fiind legate între ele prin trimiteri.

Principiul acesta a fost adoptat, pentru că o schimbare a denumirii coincide aproape întotdeauna cu o schimbare a structurii sau a funcțiilor unei colectivități și pentru că este, în general, foarte greu să se refacă vedetele pentru catalogări deja făcute, pentru unele colectivități cu foarte multe lucrări publicate. De aceea, fiecare din denumirile succesive trebuie să formeze o vedetă independentă.

Exemple:

CONFEDERAȚIA GENERALĂ A MUNCII
CONSILIUL GENERAL AL SINDICATELOR
UNIUNEA GENERALĂ A SINDICATELOR DIN ROMÂNIA

Totuși, cînd se poate stabili cu certitudine că denumirile succesive se referă la aceeași colectivitate, descrierile pot fi regrupate sub denumirea cea mai recentă a colectivității cu trimiteri de la toate celelalte denumiri către vedeta uniformă.

De exemplu:

PARTIDUL UNIC MUNCITORESC se unifică, prin trimiteri, la
PARTIDUL MUNCITORESC ROMÂN ultima denumire PARTIDUL
PARTIDUL COMUNIST ROMÂN COMUNIST ROMÂN

O caracteristică suplimentară de identificare trebuie să fie adăugită, dacă este necesar, pentru a distinge colectivitatea de alte colectivități cu aceeași denumire.

De exemplu:

IAȘI, orașul
IAȘI, județul

Lucrările unei *colectivități subordonate* altei colectivități trebuie să fie descrise la *denumirea colectivității subordonate,* nu la colectivitatea superioară.

De exemplu:

INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ — BUCUREȘTI
nu
ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ

Excepție de la această regulă fac următoarele cazuri:

a) dacă *denumirea însăși implică subordonarea* sau o funcție subordonată *ori nu este suficientă* pentru a identifica colectivitatea, *se ia ca vedetă denumirea colectivității superioare urmată de denumirea colectivității subordonate,* ca subvedetă.

De exemplu:

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ BUCUREȘTI
SERVICIUL DE CATALOGARE
nu
SERVICIUL DE CATALOGARE — BIBLIOTECA CENTRALĂ
UNIVERSITARĂ BUCUREȘTI

b) dacă colectivitatea este un *organ administrativ, judiciar sau legislativ al unui stat,* se ia ca *vedetă numele statului sau al autorității teritoriale apropriate, urmat de denumirea organului, ca subvedetă.*

Ca urmare a unei rezoluții a Conferinței Internaționale de catalogare, în scopul realizării de vedete uniforme pentru numele statelor, s-a publicat o listă, în conformitate cu numele oficiale folosite de însăși aceste state și autorități teritoriale și cu echivalentele lor în principalele limbi din lume. (International list of approved formes for catalogue entries for the names of states. Compiled by Suzanne Honoré. Provisional edition 1964. Definitive ed. 1971).

În această listă, *vedeta uniformă* pentru țara noastră este : ROMANIA

— pt. Anglia : GREAT BRITAIN
— pt. U.R.S.S. : SSSR
— pt. Statele Unite ale Americii : UNITED STATES
— pt. Spania : ESPAÑA etc.

Deci, conform principiului de la pct. b) de mai sus, o publicație a Ministerului Învățământului de la noi va avea vedeta uniformă :

ROMÂNIA. MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

Constituțiile, legile, tratatele și alte lucrări de aceeași natură (hotărîri, rezoluții, coduri, ordine, regulamente și instrucțiuni militare etc.) *se descriu la numele statului* sau al autorității teritoriale apropriate cu *titluri formale* sau *convenționale indicînd natura lucrării.* Dacă e necesar, se vor face descrieri complementare la titlurile reale.

De exemplu :

1. ROMÂNIA. CONSTITUȚIE. 1972
2. ROMÂNIA. LEGI ȘI DECRETE
3. ROMÂNIA. TRATATE ȘI CONVENȚII

Stabilirea *vedetei uniforme* pentru colectivități s-a dovedit o întreprindere anevoioasă atît pentru colectivitățile internaționale, cît și pentru cele naționale. În consecință, o hotărîre a Conferinței internaționale asupra principiilor de catalogare a cerut ca, pe baza unor liste oficiale elaborate de fiecare țară, să se editeze o listă a principalelor colectivități existente în diverse țări și să se elaboreze o listă a principalelor organizații internaționale. Pentru țara noastră, B.C.S. lucrează la această listă, dar, pînă acum, nu a fost difuzată.

Pe baza principiilor mai sus enunțate și explicate, ca și pe baza practicii ultimilor ani, la noi în țară, s-au stabilit uzanțele de mai jos, cu privire la stabilirea *vedetei uniforme pentru autor-colectiv după categoriile* de colectivități enumerate la pct. 1.24 al acestui capitol :

A. *Colectivități cu caracter permanent :* I. *Statul și organele administrative centrale și locale.*

a) *Descrierea documentelor organelor superioare ale puterii* de stat și ale conducerii de stat începe *cu numele statului, iar în subvedetă se trece numele organului respectiv.*

Exemple :

1. ROMÂNIA. MAREA ADUNARE NAȚIONALĂ (Pentru Marea Adunare Națională, se specifică — pe lîngă denumire — și numerele de ordine ale legislaturii și sesiunii). De exemplu : ROMÂNIA. MAREA ADUNARE NAȚIONALĂ. Legislatura a 7-a. Sesiunea a 2-a.
2. ROMÂNIA. CONSILIUL DE STAT
3. ROMÂNIA. MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
4. ROMÂNIA. AMBASADA. ROMA
5. ROMÂNIA. ARMATA DE USCAT
6. ROMÂNIA. TRIBUNALUL SUPREM
7. ROMÂNIA. INSTITUTUL NAȚIONAL DE INFORMARE ȘI DOCUMENTARE ȘTIINȚIFICĂ ȘI TEHNICĂ

Lucrările de același tip ale unui stat străin vor fi descrise după același sistem, dar cu denumirea statului respectiv din lista de vedete uniforme pentru numele de state și cu subvedetele în limba statului respectiv.

De exemplu :

1. FRANCE. PARLEMENT
2. FRANCE. PRÉSIDENT
3. FRANCE. MINISTÈRE DE L'ENSEIGNEMENT
4. FRANCE. AMBASADE. ROME
5. FRANCE. ARMÉE DE TERRE
6. FRANCE. COUR DE CASSATION
7. FRANCE. CENTRE NATIONAL DE RECHERCHES SCIENTIFIQUES

b) Pentru direcțiile, comitetele, comisiunile, secțiunile etc. care intră în structura ministerelor sau funcționează pe lîngă Consiliul de Miniștri, vedeta este denumirea colectivității principale, adică a instituției conducătoare, urmată de o subvedetă ; denumirea colectivității subordonate, dacă indicația ei fără organul superior poate da loc la confuzii. De exemplu :

ROMÂNIA. MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTULUI. Direcția contabilității

c) Pentru direcțiile, comitetele, comisiunile, secțiunile etc. care nu se întîlnesc în cadrul altor ministere și au denumiri individualizate, vedeta este chiar denumirea direcției, comitetului etc. cu indicația numelui statului în vedetă. De exemplu :

ROMÂNIA. DIRECȚIA NAVIGAȚIEI MARITIME

nu

ROMÂNIA. MINISTERUL TRANSPORTURILOR. Direcția Navigației maritime

d) Pentru organele locale ale puterii de stat, (în țara noastră consilii comunale, județene, etc. direcțiile, comitetele secțiunile lor etc), vedeta este denumirea consiliului comunal, direcției, comitetului, secțiunii etc., începînd cu numele localității, județului.

De exemplu:

ILFOV, Jud. CONSILIUL JUDEȚEAN

II. Pentru *organizațiile politice și obștești, vedeta uniformă* este denumirea respectivei organizații în *forma oficială completă în limba națională.*

Iată cîteva exemple de asemenea organizații din țara noastră:

1. PARTIDUL COMUNIST ROMÂN
2. FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE
3. ORGANIZAȚIA PIONIERILOR DIN R.S. ROMÂNIA
4. UNIUNEA TINERETULUI COMUNIST DIN R.S. ROMÂNIA
5. UNIUNEA GENERALĂ A SINDICATELOR DIN R.S. ROMÂNIA

— Pentru organele subordonate acestor organizații, vedeta uniformă este numele organizației avînd în subvedetă, numele organului respectiv:

De exemplu:

1. PARTIDUL COMUNIST ROMÂN. C. C.
2. PARTIDUL COMUNIST ROMÂN. COMITETUL MUNICIPAL BUCUREȘTI.

— Pentru *congresele, conferințele P.C.R., U.T.C., și ale Organizației pionierilor,* vedeta uniformă este alcătuită din numele organizației, avînd în *subvedetă* termenul *„Congres"* sau *„Conferință"*, urmat de nr. de ordine al congresului sau conferinței, localitatea și anul ținerii congresului (conferinței).

De exemplu:

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN. CONGRES. 11. BUCUREȘTI, 1974.

— Pentru *congresele sindicatelor în ansamblul lor,* vedeta este ca aceea a altor organisme temporare (cum se va vedea mai jos).

Exemple:

CONGRESUL SINDICATELOR DIN R.P.R. 4. BUCUREȘTI, 1960

Rezoluția Congresului al IV-lea al sindicatelor din Republica Populară Română, București, Editura politică, 1961.

32 p.

— Pentru *plenarele Comitetului Central al Partidului Comunist Român și ale U.T.C.,* vedeta uniformă este alcătuită cu subvedeta „PLENARĂ" urmată de anul și luna în care s-a ținut (dacă au fost mai multe plenare în același an).

De exemplu: PARTIDUL COMUNIST ROMÂN. PLENARA. 1972

Excepție:

Rapoartele, cuvîntările conducătorilor și fruntașilor Partidului Comunist Român și ale altor partide comuniste la congrese, sesiuni și plenare au ca *vedetă principală, numel persoanei fizice* respective și ca *vedetă complementară,* numele organizației politice.

De exemplu:

Descrierea principală:

Cotă CEAUȘESCU, Nicolae

Raportul cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în următorii ani și în perspectivă, la perfecționarea conducerii planificate a societății și dezvoltarea democrației socialiste, la creșterea rolului conducător al partidului în edificarea socialismului și comunismului, la activitatea internațională a partidului și statului. Prezentat la Conferința Națională a P.C.R. 19 iulie 1972. București, Editura politică, 1972.

Vezi fișa următoare

o

Descrierea principală — continuare:

— 2 —

144 p. 20 cm.

Pe copertă, titlul: Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român. 19—21 iulie 1972.

o

Descrierea complementară :

Cotă	PARTIDUL COMUNIST ROMÂN. CONFERINȚA NAȚIONALĂ. BUCUREȘTI, 1972
	CEAUȘESCU, Nicolae
	Raportul cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în următorii ani și în perspectivă, . . .
	Prezentat la Conferința Națională a P.C.R. 19 iulie 1972.
	București, 1972.

o

III—IV. *Vedeta uniformă pentru instituții cu caracter economic, financiar, productiv, pentru întreprinderi,* ca și *pentru instituții științifice, cultural-educative* este *denumirea lor oficială, cu indicarea localității sediului lor principal* sau *a teritoriului în care își desfășoară activitatea.*

Iată cîteva exemple de asemenea colectivități din țara noastră :

1. BANCA NAȚIONALĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
2. TRACTORUL, Uzina BRAȘOV
3. BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ BUCUREȘTI
4. INSTITUTUL POLITEHNIC CLUJ

DE NOTAT : Organizațiile, instituțiile sau întreprinderile cu denumiri caracteristice se descriu la aceste denumiri caracteristice, determinările care preced denumirea caracteristică se inversează, ca în exemplul 2 de mai sus.

B. *Vedeta uniformă pentru lucrările colectivităților cu caracter temporar* (congrese, conferințe, consfătuiri, simpozioane, colocvii, „mese rotunde", sesiuni științifice, întruniri etc.).

a) Dacă *colectivitatea temporară* respectivă are propria sa denumire, atunci vedeta uniformă pentru descrierea lucrărilor sale este denumirea colectivității, cu o subvedetă în care se trece numărul de ordine al

manifestării (cînd există asemenea număr), localitatea unde a avut loc și anul în care s-a ținut.

Exemple :

1.

Cotă	CONGRES AL FILOLOGILOR ROMÂNI. 1.
	BUCUREȘTI, 1925
	[Lucrările] I-îiu[lui] Congres al filologilor români.
	13, 14 și 15 April 1925. București, Socec & Co., 1926.
	109 p. 21 cm.

o

2.

06/3698	CONFERINȚA NAȚIONALĂ DE FARMACIE.
	BUCUREȘTI, 1957
	Rezumatul comunicărilor prezentate la Conferință.
	20—22 sept. 1957. București, M.I.P.C.—Tip. experimentală, 1957.
	132 p. 22 cm. (Societatea Științelor Medicale din R.P.R.).

o

3.

06/4005 CONGRES NAȚIONAL DE IGIENA ȘI PROTECȚIA MUNCII. 1. BUCUREȘTI, 1963

Referatele și rezumatele comunicărilor primului Congres național de igienă și protecția muncii (23—25 oct. 1963). București, I. P. „Informația", 1963.

276 p. 30 cm. (Uniunea Societăților de științe medicale. Societatea de igienă).

o

4.

06/7952 CONGRESUL SINDICATELON DIN R. S. ROMÂNIA. 5. BUCUREȘTI, 1966

[Materiale ale celui de] Al 5-lea Congres al Sindicatelor din R. S. România. 16—19 mai 1966. [București, f. e.], 1966.

[28] p. cu ilustr. 20 cm.

o

5.

Cotă INTERNATIONAL MEETING OF CATALOGUING EXPERTS. COPENHAGEN, 1969

Report of the IMCE. In : Libri, V. 20, 1970, no. 1, p. 109—111.

o

b) Dacă asemenea *colectivități temporare* sînt manifestări *organizate de membrii unei instituții, colectivități, organizații cu caracter permanent, vedeta uniformă este denumirea instituției, colectivității cu caracter permanent, cu o subvedetă alcătuită din denumirea colectivității temporare,* nr. ei de ordine (cînd există asemenea număr), localitatea unde s-a ținut și anul în care a avut loc :

Exemple :

1.

331 UNIUNEA GENERALĂ A SINDICATELOR DIN
U 55 c R. S. ROMÂNIA. CONGRES. BUCUREȘTI, 1971

[Lucrări. — Documente de la] Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din R. S. România. 23—27 martie 1971. București, Editura politică, 1971.

224 p. 20 cm.

o

2.

06/14418 ORGANIZAȚIA PIONIERILOR DIN R. S. ROMÂNIA. MUNICIPIUL BUCUREȘTI. CONFERINȚĂ, BUCUREȘTI, 1971

[Materiale de la] Conferința Organizației pionierilor — Municipiul București — Secțiunea pionierilor, 3—4 oct. 1971. [București, Municipiul București. Secț. pionieri], 1971.

[8] p.+11 f. albe. 20 cm. (Org. pionierilor din R. S. R. Consiliul municipal Bucure)ti.

o

3.

06/4035 SOCIETATEA DE DERMATOLOGIE DIR R. S. R. CONSFĂTUIRI. Tg. MUREȘ & BRĂILA, 1961

Rapoarte și comunicări [la] Consfătuirile Societății de dermatologie din anul 1961 : Tîrgu Mureș, 30 iunie —1 iulie [și] Brăila, 20—21 oct. București, Într. poligr. „Fabrica de timbre", 1963.

516 p. 21 cm. (Uniunea Societăților de Științe medicale. Societatea de dermatologie).

Bibliogr. după unele lucrări.

o

4.

06/6280 OȚELUL, Clubul sportiv al Combinatului Siderurgic „Gh. Gheorghiu-Dej" Galați. CONFERINȚĂ. GALAȚI, 1967

Hotărîrea Conferinței Clubului sportiv „Oțelul" a[l] Combinatului siderurgic „Gh. Gheorghiu-Dej" Galați, din 4 febr. 1967. [Galați, „Oțelul", 1967].

19 p. 19 cm. (Uniunea de cultură fizică și sport).

o

5.

Cotă EIRENE, Comité. CONFÉRENCE INTERNATIONALE. 12. CLUJ-NAPOCA, 1972

Actes de la XII-e Conférence Internationale d'Etudes classiques „Eirene", Cluj-Napoca, 2—7 oct. 1972. București, Editura Academiei R. S. România ; Amsterdam, Adolf M. Hakkert, 1975.

767 p.+12 f. pl.+1 f. facs. 25 cm (Société des Etudes classiques de la R. S. de Roumanie).

Bibliogr. : după majoritatea lucrărilor.

o

c) Dacă *lucrările elaborate de o colectivitate cu caracter temporar au un titlu distinct, de sine stătător* (de obicei, titlul problemei care se dezbate), *vedeta uniformă a descrierii principale va fi vedeta de titlu.* Denumirea colectivității temporare, în asemenea cazuri, apare ca *vedetă complementară în descrierea complementară absolut obligatorie.*

Exemplu :

I. *Descrierea principală :*

Cotă PRODUSELE stupului — hrană, sănătate și frumusețe.
Simpozionul internațional de apiterapie — Madrid, Spania, 1974. [Edit. sub conducerea & Cuvînt înainte, de prof. dr. ing. V. Harnaj. Revizia textelor & red. în lb. română : Mihaela Șerban. Colab. : Georgeta Stănculescu. Coperta : Anca Ionescu]. București, Edit. Inst. Internațional de tehnologie și economie apicolă al APIMONDIA, 1975.
156 p. cu ilustr., fig. 24 cm. (APIMONDIA. Comisia permanentă de tehnologie și utilaj apicol).
Bibliogr. după unele studii.

o

II. Descrierea complementară — absolut obligatorie :

Cotă INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON APITHERAPY. MADRID, 1974
PRODUSELE stupului — hrană, sănătate și frumusețe. Simpozionul internațional de apiterapie. București, 1975.

o

De notat :

I. O catalogare completă a unei astfel de lucrări cere și alte complementare :

1. HARNAJ, Veceslav (red.)
2. ȘERBAN, Mihaela (red.)
3. STĂNCULESCU, Georgeta (red.)
4. APIMONDIA

II. Pentru publicațiile colectivităților care conțin comunicări, studii, trebuie făcute *descrieri analitice* pentru fiecare studiu cuprins în lucrare.

III. Lucrările colectivităților și organizațiilor internaționale permanente, ca și ale celor cu caracter temporar, necesită trimiteri care să orienteze pe utilizatorul catalogului alfabetic spre vedeta uniformă sub care au fost adunate, mai ales că asemenea lucrări se editează ori cu text paralel în mai multe limbi, ori cu pagină de titlu în m.m. limbi, ori sub formă de volume autonome pentru fiecare limbă. De exemplu, lucrarea de mai sus a apărut (în afară de limba română) și în lb. engleză, cu titlul : The HIVE products-food, health and beauty

— spaniolă, cu titlul : Los PRODUCTOS de la colmena — nutricion, salud y belleza.

— franceză, cu titlul : Les PRODUITS de la ruche — aliments santé et beauté.

— rusă, cu titlul : PRODUKTY pčelovodstva — pišča, zdorov'e, krasota.

În cazul de față, după practica recomandată în catalogarea de la noi, descrierea la titlu se face la titlul, așa cum apare în lucrare, astfel încît cele 5 descrieri principale ale acestei lucrări vor fi aranjate în catalogul alfabetic la primul cuvînt, prin urmare despărțite una de alta. De aceea, numai *vedeta uniformă a numelui colectivității temporare luată ca vedetă a descrierii complementare* va reuși să adune la un loc aceste 5 titluri. Pentru a-l ajuta pe utilizatorul catalogului să afle unde au fost adunate, trebuie să se facă *4 trimiteri* care vor fi intercalate în catalog fiecare în locul strict arătate de vedeta trimiterii. Astfel vom avea trimiterile :

1.

SIMPOZIONUL INTERNAȚIONAL DE APITERAPIE
Vezi :
INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON APITHERAPY

o

2.

SIMPOSIO INTERNACIONAL DE APITERAPIA

Vezi :

INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON APITHERAPY

o

3.

SYMPOSIUM INTERNATIONAL

D'APITHÉRAPIE

Vezi :

INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON APITHERAPY

o

4.

MEŽDUNARODNYJ SIMPOZIUM PO

APITERAPII

Vezi :

INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON APITHERAPY

o

V. *Denumirile statelor sau altor autorităţi teritoriale ca vedetă uniformă pentru publicaţiile legislative şi pentru tratate şi convenţii între state.*

Pentru aceste lucrări cu caracter juridic, legislativ, secţiunea 9.5 a Expunerii de principii a Conferinţei internaţionale, Paris, 1961 recomandă descrierea lor la *denumirea statului sau autorităţii teritoriale* respective ca *vedetă uniformă* şi cu un *titlu formal sau convenţional* care să indice natura documentului (constituţie ; lege ; tratat).

Practica bibliotecilor noastre a generalizat *descrierea acestor lucrări* la denumirea statului, dar nu cu titlu formal sau convenţional, ci cu o *subvedetă formală* sau convenţională.

a) *Descrierea Constituţiilor (texte pure, necomentate)*

Dăm două exemple de descrieri după procedeul biblioteconomiei româneşti (cu subvedetă), pe care apoi le vom reda şi după procedeul recomandat de „Expunerea de principii", Secţiunea 9.5 :

PROCEDEUL recomandat bibliotecilor din țara noastră *(cu subvedetă formală)*.

Exemplul nr. 1

Cotă ROMÂNIA. CONSTITUȚIE, 1975

Constituția Republicii Socialiste România.

București, Consiliul de Stat. Serv. Bul. of. și al publ. legislative, 1975.

48 p. 20 cm.

Publ. în Bul. Of. al R.S.R., Part. I, nr. 30 din 21 martie 1975.

o

Exemplul nr. 2:

Cotă ROMÂNIA. CONSTITUȚIE, 1975

Konstitucija Socialističeskoj Respubliki Rumynii.

Buharest, „Meridiane", 1975.

32 p. 20 cm.

Publ. în Bul. Oficial a R.S.R., Part. I, nr. 30 din 21 martie 1975.

Text în limba rusă cu scriere cirilică.

o

b) Aceleași exemple după procedeul „Expunerii de principii" Secțiunea 9.5 (cu *titlu formal)*:

Exemplul nr. 1:

Cotă ROMÂNIA

[Constituție, 1975]. Constituția Republicii Socialiste România. București, Consiliul de Stat, Serv. Bul. of. și al publ. legislative, 1975.

32 p. 20 cm.

Publ. în Bul. Of. al R.S.R., Part. I, nr. 30 din 21 martie 1975.

o

Exemplul nr. 2:

Cotă ROMÂNIA

[Constituție. 1975]. Konstitulija Socialisticeskoj Respubliki Rumynii. Buharest, „Meridiane", 1975.

32 cm. 20 cm.

Public. în Bul. Of. al R.S.R., Part. I, nr. 30 din 21 martie 1975.

o

Recomandăm procedeul de la pct. a)

Pentru a îndruma pe utilizatorii catalogului alfabetic, se impune o *fișă informativă la termenul „Constituție“ :*

CONSTITUȚIE
a unui stat [text pur]
Vezi în catalog la denumirea statului respectiv.
De exemplu : 1. ROMÂNIA. Constituție. — 2. FRANCE. Constitution.

o

Observație : Dacă lucrarea conține *textul* unei constituții, dar *comentat* de cineva, *descrierea complementară are ca vedetă numele statului respectiv, cu subvedeta „constituție“* (în limba statului respectiv).

Exemplu :

Descrierea unei lucrări care cuprinde *comentariul unei constituții :*

1. Descrierea *principală :*

Cotă SENELLE, Robert
La Constitution belge commentée par Robert Senelle. [Préface de Renaat Van Elslande].
Bruxelles, Min. des Affaires Étrangères, du Commerce Extérieur et de la Coopération au Développement, 1974.
470 p.+1 f.h.+1 pliant-anexă. 21 cm.
(Textes et documents. Collection „Idées et Etudes“, No. 301, 1974).

o

2. Descrierea complementară obligatorie :

Cotă BELGIQUE. CONSTITUTION. 1967—1971 (despre)
SENELLE, Robert
La Constitution belge commentée... Bruxelles, 1974.

o

b) Descrierea *legilor, decretelor, codurilor de legi* (texte pure, necomentate) se întocmește după același procedeu ca descrierea constituțiilor.

— Pentru descrierea textelor necomentate, *vedeta principală* alcătuită din *numele statului, cu o subvedetă de formă „legi, decrete, coduri de legi sau „legislație“.*

— Pentru descrierea *textelor comentate, vedeta descrierii principale este numele comentatorului, iar vedeta descrierii complementare obligatorii* este *numele statului cu subvedeta* formală, convențională, „legi, decrete, coduri“ sau „legislație“.

Bineînțeles, vor fi necesare fișe informative la fiecare din termenii „lege“, „legi“, „decrete“, „cod de legi“.

Exemple :

Descrierea principală a unei legi (text necomentat) :

06/14429 ROMÂNIA. LEGI. DECRETE. CODURI DE LEGI
Legea Nr. 2/1971 privind perfecționarea pregătirii profesionale a lucrătorilor din unitățile socialiste.
București, Consiliul de Stat. Colegiul red. al Bul. Of. al R. S. România, 1972.
24 p. 20 cm. (Legislație privind învățământul, știința și cultura, [nr.] 1).

o

Descrierea principală a unui *decret* (text necomentat) :

Cotă ROMÂNIA. LEGI. DECRETE. CODURI DE LEGI

Decret privind nomenclatorul profilelor și specializărilor din învățământul superior, precum și instituțiile și facultățile din sistemul Ministerului Educației și Învățământului. [București, f. e.], 1974.

2+35 p. multigr. 30 cm. (Consiliul de Stat al R. S. România).

o

Descrierea principală a unui *cod (necomentat)* se va face de asemenea, la *numele statului* cu aceeași subvedetă ca pentru legi și decrete.

De exemplu : Codul penal al R.S.R. — (necomentat) va avea ca vedetă principală : ROMÂNIA, LEGI, DECRETE, CODURI DE LEGI. Dar lucrarea lui Grațian Porumb : Codul de procedură civilă al R.S.R. *comentat și adnotat* va fi descrisă la PORUMB, Grațian *(vedeta descrierii principale)*, iar *vedeta descrierii complementare :* ROMÂNIA, LEGI, DECRETE, CODURI DE LEGI.

c) *Descrierea tratatelor și convențiilor între state* deosebește cîteva situații :

1. Dacă *țara* în care este situată biblioteca *este una din părțile semnatare ale unui tratat sau convenții,* atunci descrierea principală are ca vedetă convențională *numele țării* cu o *subvedetă* de formă exprimînd tipul de document în limba țării, urmată de numele celuilalt stat semnatar și de anul semnării tratatului convenției.

De exemplu :

a) Descrierea principală

06/11420 ROMÂNIA. TRATATE ȘI CONVENȚII. SSSR. 1968

Convenția între Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste privind exploatarea nodului hidrotehnic Stînca-Costești pe rîul Prut. Propunerea părții române. [F. l., f. e., 1968]

13 p. multigr. 26 cm.

o

b) Descrierea complementară obligatorie

06/11420 SSSR. DOGOVOR. ROMÂNIA, 1968

ROMÂNIA. TRATATE ȘI CONVENȚII. SSSR. 1968.

Convenție între Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste privind exploatarea nodului hidrotehnic Stînca-Costești pe rîul Prut. Propunerea părții române. [F. l., 1968].

o

2. Dacă patria bibliotecii este una din părțile semnatare, iar de cealaltă parte sînt două sau mai multe state semnatare, *vedeta principală* se

va alcătui ca și pentru pct. nr. 1 cu *descrieri complementare* pentru fiecare din statele semnatare,

Exemplu:

a) Descriere principală

14493 ROMÂNIA. TRATATE ȘI CONVENȚII. SSSR, 1944.
Convenție de armistițiu între Guvernul Român, pe de o parte, și Guvernele Uniunii Sovietice, Regatului Unit și Statelor Unite ale Americii pe de altă parte. În limbile română, rusă și engleză. București, [f. e.], 1944.
14 p. 30 cm. (Ministerul Afacerilor Străine).

o

b) Descrieri complementare cu vedetele:

1. GREAT BRITAIN, TREATY. ROMÂNIA. 1944
2. SSSR. DOGOVOR. ROMÂNIA. 1944
3. UNITED STATES. TREATY. ROMÂNIA. 1944

3. Dacă tratatul (sau convenția) este în general cunoscut cu *un nume propriu în limba originală*, va fi descris: cu o vedetă principală la acest nume în *limba oficială originală*, cu descrieri complementare la numele statelor semnatare și a celor interesate și cu *trimiteri* de la numele tratatului în limba națională a bibliotecii, la denumirea oficială originală.

De exemplu:

Vedetă principală: WIENER DIKTAT. 1940

Vedete complementare pentru:

a) ROMÂNIA. TRATATE ȘI CONVENȚII. MAGYARORSZÁG. 1940
b) DEUTSCHLAND. VERTRAG. ITALIA. 1940
c) ITALIA. TRATTATO. DEUTSCHLAND. 1940
d) MAGYARORSZÁG. SZERZÖBÉS. ROMÂNIA. 1940

Fișă de trimitere:

DICTATUL DE LA VIENA
Vezi:
WIENER DIKTAT. 1940

4. Concordatele Bisericii Catolice vor avea ca vedetă principală *forma latină* a denumirii Bisericii Catolice: ECCLESIA CATHOLICA. TRACTATUS

De exemplu:

Pe carte, titlul: Das Konkordat zwischen dem Heiligen Stuhl und dem Freistaate Baden von 12 Okt. 1932

va avea ca vedetă principală: ECCLESIA CATHOLICA. TRACTATUS. BADEN. 1932

și ca vedetă complementară: BADEN. VERTRAG. ECCLESIA CATHOLICA. 1932

În acest caz, sînt necesare trimiteri de la numele autorului — colectiv în lb. română, germană, etc. către vedeta uniformă latină:

Trimiteri:

1. BISERICA CATOLICĂ
Vezi:
ECCLESIA CATHOLICA

2. Der HEILIGE STUHL
Vezi:
ECCLESIA CATHOLICA

Deasemenea, *termenii* din *subvedetă* „tratat", „convenție", „acord", „concordat" necesită *fișe informative*.

OBSERVAȚII

I. Toate lucrările descrise cu vedetă de autor-colectiv au titluri care încep cu cuvinte generice: dare de seamă, instrucțiuni, directive, rezoluție, hotărîre, program, etc. Pentru fiecare din acești termeni generici, trebuie făcută cîte o fișă informativă, utilizatorii catalogului fiind înclinați să caute aceste lucrări la *titlurile* lor.

II. Trebuie făcute și urmărite cu grijă *trimiterile* care conduc de la vedete diferite către vedeta aleasă ca vedetă uniformă.

III. Există cazuri îndoielnice, cînd nu sîntem siguri dacă am făcut bine alegînd descrierea principală la *autor-colectiv*. În asemenea cazuri, întocmim obligatoriu o *descriere complementarăla la titlu*. Invers, dacă

ne îndoim că am procedat bine alegînd descrierea principală *la titlu*, întocmim o *descriere complementară* la *autor-colectiv*. De exemplu :

Descriere principală de care ne îndoim că ar fi bine aleasă cu *vedetă de titlu*

Cotă INSTRUCȚIUNI pentru folosirea registrului inventar din bibliotecile sindicale. București, Editura C.G.M., [1949].
4 p. 30 cm. (Confederația Generală a Muncii din Republica Populară Română).

o

Socotind că termenul „instrucțiuni" e un termen generic care cere — în general — descrierea principală de autor-colectiv și că bibliotecile sindicale fiind sub îndrumarea și controlul organizației sindicale, s-ar părea că există posibilitatea ca această lucrare să fie căutată în catalog la numele instituției. De aceea, dacă vom redacta o *complementară la autorul-colectiv*, lucrarea va putea fi regăsită în catalog, oricum s-ar întreba despre ea.

Descrierea complementară care soluționează indoiala

Cotă CONFEDERAȚIA GENERALĂ A MUNCII DIN R.P.R.
INSTRUCȚIUNI pentru folosirea registrului inventar din bibliotecile sindicale. București, 1949.

o

IV. Lucrările care, deși încep cu un termen generic ca „statut" sau „contract", reprezintă niște formulare-tip se descriu la titlul lor, nu la un nume de colectivitate.

De exemplu:

1. STATUTUL model al caselor de ajutor reciproc
2. CATALOG tip pentru bibliotecile comunale
3. CONTRACT colectiv tip pentru întreprinderile miniere

Cînd aceste lucrări se referă la o anumită colectivitate, descrierea principală are ca vedetă principală numele colectivității, iar cuvintele generice din titlu apar în catalog, o singură dată, ca vedete de fișe informative.

De exemplu:

Cotă ASOCIAȚIA BIBLIOTECARILOR DIN ROMÂNIA
Statut. București, [f. e.], 1957.
8 p. 17 cm.

o

1.3. *Vedeta de titlu*

Expunerea de principii a Conferinței internaționale asupra principiilor de catalogare, Paris, 1961 se ocupă pe larg de „vedeta de titlu" și anume în secțiunea 6 și în secțiunea 11. Dăm textul acestor secțiuni, spre a vedea în ce măsură aceste recomandări sînt observate în practica bibliotecilor din țara noastră.

„6. *Funcțiunea diferitelor tipuri de descrieri"*

6.1. *Descrierea principală* a operelor descrise la numele autorilor, în mod normal, trebuie să fie făcută sub *vedetă uniformă*. *Descrierea principală* a operelor descrise *la titlu* poate fi sau la titlul așa cum fiugrează el în carte, cu o descriere

secundară la un titlu uniform, sau la *un titlu uniform* cu descrieri secundare (sau trimiteri de) la celelalte titluri. Această ultimă practică este recomandată pentru a cataloga opere bine cunoscute, mai ales pe acelea care sînt cunoscute sub titluri de uz curent (Vezi 11.3/Principiile stabilite pentru tratamentul operelor desrise la titlu pot fi urmate în clasamentul notițelor sub vedeta unui anumit autor/.

6.2. Descrierile sub alte nume sau forme de nume pentru același autor, în mod normal, trebuie să ia forma de *trimiteri;* dar pot fi folosite și *descrieri secundare,* în cazuri speciale. /De exemplu, cînd un anumit grup de opere este legat de un anumit nume/.

6.3. Descrierile sub alte titluri pentru aceeași operă trebuie să ia — în mod normal — forma de fișe auxiliare, dar pot fi întrebuințate *trimiteri,* cînd o trimitere poate înlocui un anumit număr de intrări secundare sub o singură vedetă. /De exemplu, cînd o anumită variantă a textului a fost folosită într-un anumit număr de ediții/.

6.4. *Descrierile secundare* (sau în unele cazuri, trimiterile) trebuie să fie făcute la numele coautorilor, colaboratorilor, etc. ... și la titlurile operelor avînd descrierea lor principală sub un nume de autor cînd titlul este un alt mijloc important de identificare."

„11. *Opere catalogate la titlul lor"*

11.1. Operele a căror descriere principală e făcută la titlul lor sînt :
11.11. opere ai căror autori nu au fost identificați ;
11.12. opere datorate la mai mult de trei autori, din care nici unul nu este autorul principal (vezi 10.22);
11.13. culegerile de lucrări independente sau părți de opere de diverși autori publicate sub un titlu general ;
11.14. opere (cuprinzînd și periodicele și lucrările formînd serie) cunoscute mai ales sau în mod curent, după titlul lor, mai degrabă decît după numele autorului.

11.2 *O descriere secundară* sau o *trimitere* trebuie să fie făcută la titlu pentru :
11.21. ediții anonime de opere ai căror autori au fost identificați ;
11.22. opere a căror descriere principală este făcută la numele autorului, cînd titlul este un alt mijloc important de identificare ;
11.23. opere a căror descriere principală este făcută la numele unei colectivități, dar care au titluri distinctive care nu includ numele colectivității ;
11.24. culegeri a căror descriere principală este făcută cu titlu excepțional la numele compilatorului.

11.3. Vedeta uniformă (în ceea ce privește descrierile principale sau descrierile secundare, vezi 6.1) pentru operele descrise la titlu trebuie să fie la titlul original sau la titlul cel mai frecvent utilizat în edițiile lucrării /sub rezerva secției 7.1/; *exceptînd cazul următor :*
11.31. dacă opera este în general cunoscută sub un titlu de uz curent, trebuie să luăm acest titlu ca vedetă uniformă.

11.4. *Vedeta uniformă* pentru opere ale căror părți succesive sau volume poartă titluri diferite trebuie să fie titlul primei părți, chiar dacă majoritatea părților sau volumelor poartă un alt titlu.

11.5. Cînd o *publicație în serie* este publicată succesiv sub diferite titluri, o descriere principală trebuie să fie făcută pentru fiecare titlu pentru seria fasciculelor purtînd acest titlu, menționînd cel puțin titlul imediat anterior și imediat posterior O descriere secundară poate fi făcută — pentru asemenea serii — la un singur titlu preferențial /dacă se socotește de dorit, pentru a grupa toate datele relativ la acea publicație într-un singur loc al catalogului/. Dacă, totuși, variațiile titlului sînt minime, se poate lua — ca vedetă uniformă — pentru toate fasciculele, forma întrebuințată cel mai frecvent.

11.6. Tratatele și convențiile internaționale multilaterale și anumite categorii de publicații care nu au titlu distinctiv, pot fi descrise /dacă se socotește de dorit, pentru a grupa toate aceste publicații într-un singur loc al catalogului/ sub o vedetă uniformă, convențională, aleasă în scopul de a face cunoscută forma lucrării."

1.31. *Tipurile vedetelor de titlu*

Din enunțul secțiunilor 6 și 11 ale „Expunerii de principii observăm că vedeta de titlu este :

a) *principală,* în calitate de vedetă a unei descrieri principale sau a unei descrieri analitice ;

b) *auxiliară,* cînd se află în fruntea unei descrieri *complementare* sau a unei *trimiteri* ori a unei *informative*

1.311. *Vedeta de titlu principală*

este utilizată ca vedetă pentru descrierea principală în următorele situații :

a) Lucrări ai căror autori nu au putut să fie identificați (lucrări *anonime* sau *criptonime)* nici din lucrarea respectivă, nici din izvoare externe.

b) *Lucrări* care *au mai mult de 3 autori,* fără ca unul din ei să fie *autorul principal.*

c) *Lucrări periodice, seriale și alte lucrări care sînt mai bine cunoscute după titlul lor.*

d) *Culegerile* publicate sub un titlu comun, fără un alcătuitor sau al căror alcătuitor nu este indicat la vedere, pe pagina de titlu.

1.312. *Vedeta de titlu auxiliară*

este utilizată pentru :

I. *descrieri complementare* în următoarele situații :

a) Lucrări anonime ai căror autori au fost identificați

b) Lucrări descrise la numele autorilor, cînd numele autorului nu apare la vedere pe pagina de titlu ;

c) Culegeri descrise la un nume de compilator (alcătuitor) ;

d) Pentru lucrările descrise în principal la autor—persoană fizică, spre a oferi încă o posibilitate de regăsire celor care reținmai ales titlurile lucrărilor și nu cunosc numele autorilor ;

e) Lucrări descrise la numele unei colectivități, cu titluri distincte care nu includ numele colectivității. De exemplu :

37/1437 UNIVERSITATEA BUCUREȘTI

Situația predării științelor sociale. Anul universitar 1971—1972. București, Centrul de multiplicare al Univ., 1972.

6 p. multigr. 25 cm.

o

(Această descriere la autor—colectiv necesită o *descriere complementară la titlu,* fiindcă numele colectivității nu e inclus în titlu) ;

II. *pentru trimiteri,* spre a conduce de la diverse forme de titlu sub care a apărut o lucrare către o singură formă (titlu uniform).

1.32. *Vedeta de titlu uniformă*

Conform recomandărilor „Expunerii de principii", vedeta de titlu se stabilește : I) ori *după titlu* așa cum figurează în lucrarea care trebuie descrisă și cu o descriere *secundară* la un *titlu uniform ;* II) ori cu o *descriere principală la un titlu uniform* și cu *descrieri secundare sau trimiteri la diversele forme de titluri.*

La rîndul său, *titlul uniform,* adică *vedeta uniformă de titlu* se recomandă a fi : I) titlul în limba originală a lucrării, iar dacă această limbă este prea puțin cunoscută și nu e folosită în catalog, se ia titlul în una din limbile folosite în mod curent în catalog (de obicei limba națională a bibliotecii, în cazul nostru, lb. română) ; II) titlul cel mai des folosit în edițiile lucrării, iar dacă există un *titlu de uz curent,* se ia ca vedetă uniformă, *acest titlu uzual.*

În bibliotecile noastre, se folosește *prima metodă,* adică *titlul așa cum apare în lucrare,* dar fără preocuparea de titlu uniform. Este metoda pe care o recomandăm.

Exemplu :

1. PRODUSELE stupului — hrană, sănătate și frumusețe
2. The HIVE products — food, helth and beauty,
3. Les PRODUITS de la ruche — aliments, santé et beauté.
4. Los PRODUCTOS de la colmena — nutrición, salud y belleza
5. PRODYKTY pčelovodstva — pišče, zdarov'e, krasota

Conform recomandării „Expunerii de principii", ar fi fost corect ca la descrierile 2, 3, 4 și 5 să existe o trimitere către titlul uniform în limba originală (în cazul de față, lb. română). Lucrul se poate face sub forma unei mențiunări (la descrierea titlurilor 2-5) a titlului românesc.

De exemplu :

Cotă The HIVE products-food, health and beauty.

International Symposium on apitherapy — Madrid 1974. [Edit. under the dir. of. Prof. Dr. Eng. V. Harnaj. Edit of the English version : Sultana Colibaba]. Bucharest, APIMONDIA. Publ. House, 1975.

154 p. cu ilustr., fig. 24 cm. (APIMONDIA. Standing Commission on Beekeeping Technology and Equipment).

Vezi lucrarea originală sub titlul : PRODUSELE stupului — hrană, sănătate și frumusețe.

o

Metoda recomandată expres de „Expunerea de principii“ este descrierea la *titlul uniform,* adică, în exemplul nostru, fiecare din descrierile la titlurile străine trebuie să înceapă cu titlul uniform, iar la aceste titluri străine, trebuie făcute numai trimiteri către titlul uniform.

Astfel :

Descrierea principală :

Cotă	PRODUSELE stupului — hrană, sănătate și frumusețe.
	— The HIVE products-food, health and beauty.
	International Symposium on apitherapy — Madrid
	1974. [Edit. under the dir. of. Prof. Dr. Ing. V.
	Harnaj. Edit. of the English version : Sultana
	Colibaba]. Bucharest, APIMONDIA. Publ.
	House, 1975.
	154 p. cu ilustr., fig., 24 cm. (APIMONDIA.
	Standing Commission on Beekeeping Technology and
	Equipment).

o

Trimiterea :

The HIVE products-food, health and beauty
Vezi :
PRODUSELE stupului — hrană, sănătate și frumusețe.

o

Descrierile principale ca și trimiterile pentru titlul francez, spaniol și rus se întocmesc la fel cu cele pentru titlul englez.

Această a doua metodă este în adevăr științifică, însă este greu de realizat (cere timp și instrumente de informare).

La noi, această metodă este folosită numai pentru lucrările *anonime devenite clasice* (pentru a căror stabilire de vedete ne stă la dispoziție lucrarea editată de Roger PIERROT sub auspiciile Conferinței Internaționale, Paris, 1961 „Liste internationale de vedettes uniformes pour les classiques anonymes“ sau pentru care există în limba română, titluri de uz curent).

Pentru lucrările anonime foarte cunoscute, devenite clasice *vedeta uniformă* este titlul în limba originală.

De exemplu :

Pe carte :	*Vedeta uniformă* (după lista lui Roger Pierrot) este :
1. Nibelungii	Das NIBELUNGENLIED
2. Cîntecul Nibelungilor	
3. Das Nibelungenlied	
4. La Chanson des Nibelunges	
5. La Canzone dei Nibelungi	
6. Die echten Lieder von den Nibelungen	
7. Lieder von den Nibelungen	
8. Das Lied von den Nibelungen	
9. The song of the Nibelungs	

De la fiecare din aceste forme, se face cîte o trimitere la vedeta de titlu uniformă : Das NIBELUNGENLIED

Însă, dacă o lucrare anonimă este cunoscută sub un *titlu* curent, vedeta uniformă este acest titlu curent :

Pe carte	*Vedeta uniformă :*
1. Alexandria sau Istoria lui Alexandru cel Mare	ALEXANDRIA
2. Alexăndria sau Istoria marelui Împărat Alexandru Machedon	
3. Istoria lui Alexandru	

Pentru lucrările anonime clasice cu titlul original într-o limbă mai puțin cunoscută de utilizatorii catalogului bibliotecii se ia ca vedetă uniformă titlul în limba țării în care se face catalogarea.

De ex. : titlul arab al lucrării *Alf laila wa-laila* va avea ca *vedetă uniformă* titlul românesc cel mai răspîndit :

„O mie și una de nopți“,

deoarece limba arabă este foarte puțin cunoscută la noi. Astfel :

Pe carte :	
1. Cartea celor o mie și una de nopți	*Vedeta uniformă ca vedetă principală* sau auxiliară : O MIE ȘI UNA DE NOPȚI
2. Halima sau O mie și una de nopți	
3. Halima sau Povestiri mitologhicești arăbești	
4. Halima și alte cărți populare	
5. O mie și una de nopți. Istorii arăbești sau Halima	
6. Camilar Eusebiu, 1001 de nopți. Basme arabe...	
7. Les mille et une nuits	
8. Contes des mille et une nuits	
9. Le livre des mille nuits et une nuit	
10. Les Voyages de Sind-Bâd le marin et la ruse des femmes	
11. ALI BABA und die vierzig Räuber	
12. Dutz, Gundel. Liebensgeschichten aus 1001 Nacht	
13. Märchen aus Taunsenderner Nacht und eine Nacht	
14. Tausend und eine Nacht	
15. Méhes György. Ali-Babá és a nagyren rabló.	

Pentru formele de titlu neacceptate ca vedetă uniformă, se face cîte o trimitere la titlul uniform : O MIE ȘI UNA DE NOPȚI

1.33. *Vedete de formă și vedete convenționale*

Practica bibliotecară de la noi a generalizat și uniformizat o singură vedetă *convențională* de titlu și anume pentru lucrările *omagiale,* care sînt catalogate la titlul OMAGIU, urmat de numele persoanei omagiate ca subvedetă. Pentru persoanele omagiate, se întocmesc descrieri complementare cu mențiunea *„despre".*

De exemplu :

Pe carte :	*În vedetă*
1. Lui Spiru Haret	1. OMAGIU. HARET, Spiru
2. Hommàge à Albert Camus	2. OMAGIU, CAMUS, Albert
3. Festgabe zur Bachfeier, Leipzig, 1950	3. OMAGIU, BACH, Johann Sebastian

(Pentru catalogarea publicațiilor omagiale a se vedea Cap. III Particularități descriptive).

Nu sînt folosite vedete de formă, ci sînt folosite cîteva *subvedete de formă,* așa cum am văzut mai înainte, la lucrările legislative și la lucrările legislative și la tratate — convenții între state.

1.34. *Cuvîntul de ordine*

pentru vedetele de titlu este *primul cuvînt* al titlului, exceptînd articolul hotărît și nehotărît. (pentru toate limbile).

/A se vedea în acest sens : Cap. IV. Utilizarea majusculei în vedetă și Secț. D. pct. Organizarea catalogului alfabetic.

2. Titlul

Al doilea element bibliografic al descrierii, *titlul* este una din cele mai importante caracteristici ale unei lucrări și adesea este utilizat pentru regăsirea ei, mai mult decît autorul.

— Titlul trebuie *să fie redat exact așa cum figurează în lucrare,* cu minuțiozitate și respectînd ortografia textului / cu excepția punctuației și a utilizării majusculelor, care trebuie să fie stabilite de catalogator. Vezi cap. IV al acestei lucrări/, chiar dacă ortografia și exprimarea sînt vetuste, inactuale.

De exemplu :

1. Bălcescu Nicolae
   Istoria românilor supt /sic/ Mihai Vodă Viteazul
2. Alexandru, Ioan
   Imne /sic/
3. Stănescu, Nichita
   Necuvintele /sic/
5. Tractat /sic/ de Botanică

Pentru ca să nu se creadă că e o greșeală, catalogatorul pune după aceste expresii (care sînt contrare uzului modern al limbii) latinescul „Sic" între paranteze drepte.

— Titlurile foarte lungi se pot prescurta reținînd primele cuvinte și folosind trei puncte de suspensie (semnul omisiunii) pentru ceea ce s-a omis.

Exemplu :

Cotă	COVACI, D.
	Carmen ... Domino Samueli Vulkan ... Episcopo Magni — Varadinensi graeci ritus catholico, ... a Demetrio Kovats, secundum in annum SS Theologiae auditore ... dicatum ... Magno-Varadini, Typis Antonii Gottlieb Maramarosiensis, [1807].
	8 p.

o